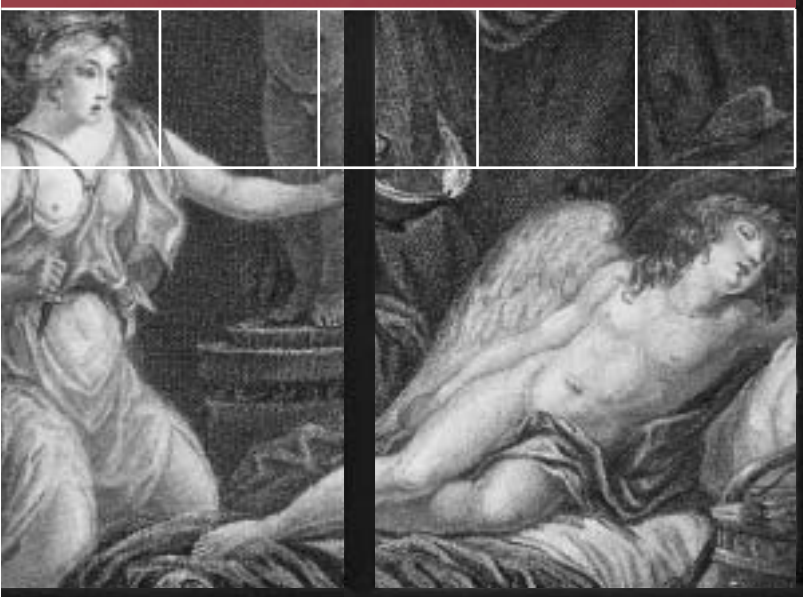
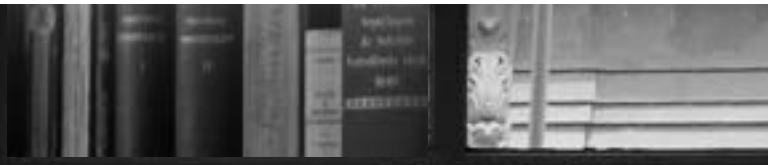
Jaarverslag 2003

Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam

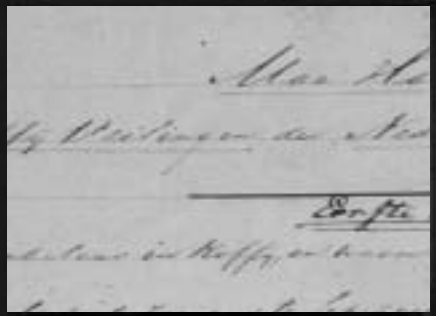

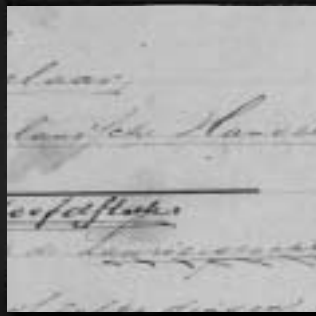

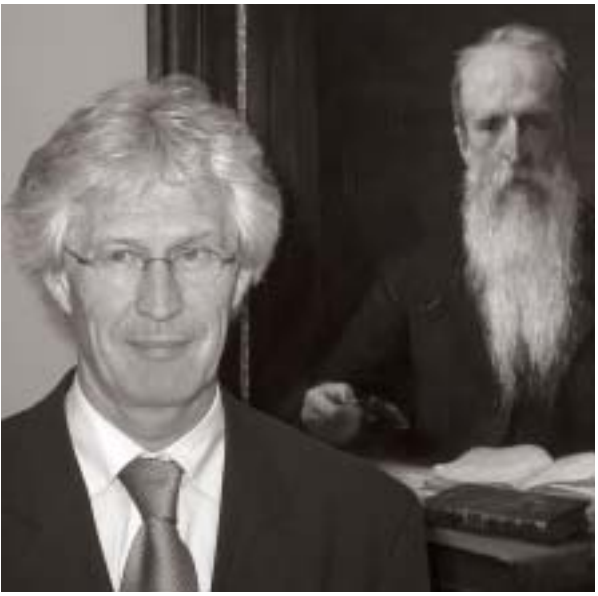

UvA Universiteit van Amsterdam

...what dreams are made of...

Als ik in dit jaarverslag teruglees wat er nog maar een jaar geleden allemaal gedaan en gebeurd is, dan denk ik: het lijkt wel of ik droom... Ja, daar zit ook wel een enkel boos droompje tussen, zoals de twee stappen vooruit en een stap achteruit in het bouwproces van onze twee nieuwe bibliotheken aan de Oude Turfmarkt en op het Binnengasthuisterrein. Maar overwegend zijn het mooie dromen - zelfs ten aanzien van de al genoemde bouwprojecten. Dat zijn immers de meest concrete projecties van onze gedroomde toekomst, en ondanks een tegenslagje hier en daar zijn we met beide projecten aardig opgeschoten, zo zelfs dat op het moment dat ik dit schrijf het project Oude Turfmarkt is aanbesteed en binnenkort van start gaat.
De dynamiek van ons bedrijf spat van de pagina's van dit verslag. Ik word daar natuurlijk helemaal vrolijk van, maar realiseer me ook dat dat het resultaat is van de inspanningen van velen, die misschien wel eens een wat jachterig gevoel hebben gekregen van al die activiteit en bedrijvigheid. En, zoals ik al eens eerder op deze plaats heb geschreven: don't worry, het wordt voorlopig echt niet meer rustig in de bibliotheek!!
Lees in dit verslag over onze nieuwe Digitale Bibliotheek die weer meer en betere diensten aan onze gebruikers beschikbaar stelt. Dat die gebruikers dat op prijs stellen blijkt wel uit onze gebruiksstatistieken: die exploderen van jaar tot jaar, en bevestigen onze stelling dat de digitalisering van inhoud én diensten van de bibliotheek een ongekende verbetering van de dienstverlening teweeg brengt.

Ondanks de onverminderde belangstelling voor goede ouderwetse diensten en voorzieningen als boekenplanken vol boeken en bibliotheken vol studieplaatsen.
Lees ook hoe wij de omvang van de open opgestelde collecties van de faculteit Geesteswetenschappen met 40% wisten te reduceren, zonder dat dat leidde tot een stroom van klachten van studenten en medewerkers: bij een recent tevredenheidsonderzoek van de faculteit staat de bibliotheek (nog steeds) op eenzame hoogte. Nog voordat de nieuwe bibliotheek er is, stelde deze operatie ons in staat om belangrijke verbeteringen in het aanbod van de collecties te realiseren. Ga maar eens kijken in het Kunsthistorisch Instituut, waar de bibliotheek opnieuw werd ingericht, of in het PC Hoofthuis, waar nu ook de Juda Palache-collectie te vinden is.
Lees tenslotte - het is maar een suggestie - dat ons centrale depot bij het AMC met twee verdiepingen is uitgebreid, waarvan één beschikbaar is voor de UB (met prachtige faciliteiten voor bijvoorbeeld quarantaine van boeken en collecties die verdacht worden van schimmel of andere ongerechtigheden) en waarvan de andere verdieping drie schitterende tentamenzalen bevat, die zonder twijfel tot de mooiste van Europa behoren - je zou haast weer gaan studeren om daar tentamen te mogen doen...
Ben ik een tevreden mens? Ja... maar ook ik voel me wel eens een beetje opgejaagd...zoals u vast zult begrijpen als u door dit verslag bladert.

Nol Verhagen, *bibliothecaris UvA*

Colofon

Uitgave
Universiteitsbibliotheek
Singel 425
1012 WP Amsterdam
Postadres:
Postbus 19185
1000 GD Amsterdam
telefoon secretariaat: 020-525 2310
fax: 020-525 2311
e-mail: secr-uba@uva.nl
url: www.uba.uva.nl

Foto's
Monique Kooijmans

Vormgeving
Crasborn Grafisch Ontwerpers bno,
Valkenburg a/d Geul

Druk
Tonnaer b.v., Kelpen

Amsterdam, september 2004

Inhoud

3
Voorwoord

6
Vernieuwen en verbreden

12
Ontwarren en instrueren

16
Bijzonder en uniek

20
Van boekenpaleis naar studiehuis

24
Verwerven en beschrijven

30
Beheer en behoud

34
Organiseren en verbinden

40
Verbreding en professionalisering

42
Overige activiteiten en gebeurtenissen

46
Vereniging van Vrienden

48
Verslag Gemeenschappelijke Ondernemingsraad Diensten

Vernieuwen en verbreden

In 2003 is verder gewerkt aan de modernisering en verbetering van de dienstverlening. De diensten die de Digitale Bibliotheek biedt, zijn uitgebreid en verfijnd. De catalogus is aangevuld met gegevens van de Bijzondere Collecties en de dienstverlening aan de balies is verbeterd. De wetenschappelijke communicatie is niet meer het exclusieve terrein van de traditionele uitgevers. De universiteit speelt zelf een rol in het zichtbaar maken van de resultaten van het werk van haar onderzoekers en streeft naar vrije en toegankelijke verspreiding van wetenschappelijke kennis. Het Digitaal Productiecentrum van de bibliotheek assisteert bij het vastleggen van kennis in digitale vorm.

Gebruikerstest Digitale Bibliotheek

Tijdens de uitvoering van de opdrachten werden de testers geobserveerd. Alle handelingen en uitingen werden ook op video vastgelegd. Dit leverde een aardig beeld op van de interactie tussen onze Digitale Bibliotheek en onze klanten. Enkele uitspraken: “super cool deze site”; “wat moet ik hier mee? Ik wil direct naar de bibliotheek”; “het scherm geeft zo veel informatie”; “de cursus die ik in de UB heb gedaan, heeft mij goed geholpen”; “die UBA-portals heb ik na de cursus niet meer gebruikt”; “ik hoef geen nieuwe mogelijkheden in de Digitale Bibliotheek; er zijn er zo veel”.

Digitale Bibliotheek

In januari 2003 kwam de nieuwe Digitale Bibliotheek beschikbaar waarin het aanbod van informatie en diensten is geïntegreerd. *UvA-linker* koppelt informatiesystemen aan elkaar waardoor de gebruiker op efficiënte wijze informatie kan vinden en raadplegen. Via de interface *My library* kan de gebruiker eigen selecties maken, zich laten attenderen op interessante nieuwe boeken en artikelen en die bewaren.

Om het gebruiksgemak van de Digitale Bibliotheek verder te kunnen verbeteren is in de loop van het jaar een uitvoerige gebruikerstest uitgevoerd. Gedurende twee dagen zijn leden van de wetenschappelijke staf en studenten, zowel ervaren als onervaren gebruikers, geobserveerd in een ‘usability lab’ bij het gebruik van de Digitale Bibliotheek. Het onderzoek heeft waardevolle informatie opgeleverd. In 2004 volgt een project waarin een aantal van deze verbeteringen wordt doorgevoerd.

De virtuele informatiebalie wordt uitgebreid met een chatfunctie waarmee de klant een onmiddellijke reactie krijgt op vragen die opkomen bij het gebruik van digitale informatiebronnen. Het afgelopen jaar zijn de voorbereidingen hiervoor getroffen, in 2004 is de nieuwe dienst operationeel.

Bijzondere Collecties in de catalogus

In 2003 is een begin gemaakt met de daadwerkelijke conversie en plaatsing van de titels van de Bijzondere Collecties die nog niet of onvolledig in de catalogus van de UvA zaten. Tot voor kort waren deze gegevens alleen beschikbaar in een lokaal systeem en dus was er sprake van een onduidelijke spreiding van bibliografische gegevens over verschillende systemen. Om de gebruikers van dit bijzondere materiaal van dienst te zijn, moesten niet alleen belangrijke aanpassingen worden doorgevoerd in de presentatie van titels in de catalogus, maar ook vele zoeksleutels worden toegevoegd. Nieuwe zoeksleutels zijn onder meer: Uitgever; Drukker; Vervaardiger; Index voor alle namen; Briefschrijver; Briefontvanger; Plaats van verzending; Datum van verzending.

Nu de catalogus aan de functionele wensen voldoet is de conversie van de records uit het lokale systeem zinvol en gewenst. In 2003 zijn onder andere het prentenbestand in de catalogus opgenomen en de beschrijvingen van brieven. Het prentenbestand omvat 16.737 records.

De beschrijvingen van de brieven waren verspreid over twee bestanden: de landelijke Catalogus Epistularum Neerlandicarum (CEN) en het briefenbestand in ISIS, een lokaal ontwikkeld systeem. Er zijn nu ongeveer 35.000 brieven uit het CEN en 75.000 brieven uit ISIS geconverteerd en geplaatst in de UvA-catalogus. In 2004 zullen andere onderdelen van de Bijzondere Collecties worden toegevoegd.

UBAweb

In januari is de nieuwe sectie Geesteswetenschappen van het

Overzicht van het gebruik van de digitale informatiebestanden 2003-2004

Bestanden/Diensten	2003	2002	2001	2000
Digitale Bibliotheek	Aantallen	Aantallen	Aantallen	Aantallen
■ Gebruikers	521.292[1]	--	--	--
Digitale inhoud	Zoekacties	Zoekacties	Zoekacties	Zoekacties
■ Catalogus van de UvA	Onbekend	1.789.617	1.087.309	--
■ Citrix bestanden (3 per login)	(22.512)	(28.218)	(54.987)	(56.355)
■ PiCarta	664.585	696.241	448.972	223.561
■ Online Contents	220.162	27.551	47.271	78.342
■ Nederlandse Centrale Catalogus	331.106	137.940	175.765	217.026
■ AdamNet	787	2.931	3.824	5.592
■ OBN bestanden	49.791	34.270	34.537	37.646
■ Krantenbank	92.871	59.965	--	--
	Records	Records	Records	Records
■ ERL bestanden	3.983.686	3.049.044	2.720.602	1.436.851
	Full text	Full text	Full text	Full text
■ Opmaat	17.653	19.792	18.304	14.883
■ Elektronische tijdschriften				
h Academic SP (EBSCO)	232.141	1.941[2]	--	--
h American Chemical Society	53.512	29.470	18.133	10.675
h AIP / APS	9.824	9.837	11.047	--
h Am. Soc. for Microbiology	22.623	34.678	12.151	9.712
h Blackwell	38.824	15.781	--	--
h Business SP (EBSCO)	356.123	31.005	18.353	--
h Ingenta	17.771	--	--	--
h Ingenta Select	13.823	--	--	--
h JSTOR	37.234	33.086	21.734	5.003
h Kluwer Academic Publisher	28.970	20.147	--	--
h Nature group	59.720	23.489	--	--
h Project Muse	16.719	12.837	8.390	3.722
h Science Direct	261.989	163.010	112.152	34.076
h Science Direct Backfiles	17.660	--	--	--
h Science Online	19.992	20.431	23.355	15.462
h Springer verlag	21.739	17.831	--	--
h Wiley Interscience	80.641	64.550	--	--
Digitaal Productiecentrum	Verblijf	Verblijf	Verblijf	Verblijf
h Beelddatabanken	14.322	17.279	8.543	--
h Tekstdatabanken	1.642	1.685	412	--
h Tijdschriften	29.683	22.414	41.279	--
h Elektronische woordenboeken	83.272	--	--	--
h Collecties	26.920	21.430	27.376	--
h Multimedia edities	49.559	19.845	--	--
h Websites	29.319	17.880	--	--
Digitale Bibliotheek diensten	Aantallen	Aantallen	Aantallen	Aantallen
■ Geïntegreerd zoeken	171.727[1]	--	--	--
■ UvA-linker	547.569	33.741[2]	--	--
■ Geregistreerde gebruikers	10.113[1]			
■ My library				
h eigen lijst db / tijdschriften	2.071 / 2.655[1]			
h klant met bewaarset	732[1]			
h items in bewaarset	20.466[1]	--	--	--
h klant met zoekgeschiedenis	537[1]	--	--	--
h klant met attenderingen	157[1]	--	--	--
UBAweb	Verblijf	Verblijf	Verblijf	Verblijf
■ UBAweb	1.027.773	1.261.745	1.360.450	1.086.030
DB raadpleegplekken publiek	Hits	Hits	Hits	Hits
■ Digitale Bibliotheek pc's	30.633.979	18.925.944	--	--

1] Periode tot en met december 2003
2] Periode september tot en met december 2002

UBAweb beschikbaar gekomen. De site is gericht op de eigen doelgroepen en biedt informatie over de bibliotheek en de wetenschappelijke informatievoorziening aan. De individuele vakreferenten zijn verantwoordelijk voor de vakgebiedsgebonden informatievoorziening. Medewerkers en studenten van de faculteit Geesteswetenschappen kunnen nu ook via het web aanschafsuggesties doen. Daar is in het afgelopen jaar met grote regelmaat gebruik van gemaakt.
In september is de nieuwe website van de Juridische Bibliotheek beschikbaar gekomen als onderdeel van het UBAweb. Voorheen kende de Juridische Bibliotheek nog twee afzonderlijke websites, die van de Algemeen Juridische Bibliotheek en die van de Bibliotheek Internationaal Recht. De samengevoegde informatie is ook grondig geherstructureerd.

AMCwebbibliotheek

Binnen het AMC is een portal in gebruik genomen dat gericht is op patiëntenzorg en patiënteninformatie. De Medische Bibliotheek heeft dit portal zelf ontwikkeld en gebouwd. De database wordt voorzien van informatie uit diverse bronnen en voorziet in een goede kennisinfrastructuur.
Een extern bureau heeft een kwalitatief en kwantitatief gebruikersonderzoek uitgevoerd naar de behoeften en wensen van de gebruikers in het AMC. De ingeslagen weg naar verdere digitalisering van de 'Medische bibliotheek op de werkplek' blijkt een goede keuze te zijn want het aanbod van de bibliotheek wordt door veel gebruikers positief beoordeeld.

Digitaal Wetenschappelijk Archief

De universiteit neemt deel aan het landelijke programma DARE (Digital Academic Repositories). Doel van het programma is de modernisering van de Nederlandse wetenschappelijke communicatie. Hiertoe is een infrastructuur gerealiseerd en worden diensten aangeboden voor het digitaal vastleggen, toegankelijk maken, bewaren en distribueren van de Nederlandse wetenschappelijke productie. In 2003 kwam UvA-DARE beschikbaar. Op termijn wordt hierin de wetenschappelijke productie van de UvA ontsloten en veilig bewaard voor toekomstig gebruik. Het Digitaal Productiecentrum van de universiteit draagt zorg voor het technisch beheer. UvA-DARE sluit aan bij internationale initiatieven op dit gebied en maakt deel uit van het landelijk netwerk van universitaire repositories.
Eind 2003 is de interface van UvA-DARE gerealiseerd waarmee gezocht kan worden in de bibliografische informatie van de publicaties. In een aantal gevallen is ook de volledige tekst aanwezig.
Eind 2003 is ook het pilotproject *UvA-dissertations Online*, dat met Amsterdam University Press is uitgevoerd, afgerond. In het project worden proefschriften online beschikbaar gesteld en een printing-on-demand dienst aangeboden. De internationale zichtbaarheid van UvA-proefschriften wordt hiermee vergroot.

PDA (Personal Digital Assistant)

In dit project is bekeken of er behoefte bestaat om de digitale diensten en digitale inhoud te kunnen gebruiken via een PDA, een zakcomputertje, en ook of de bibliotheek nieuwe, andersoortige diensten zou moeten ontwikkelen specifiek gericht op PDA-gebruikers. De UB en Medische Bibliotheek van het AMC voeren dit project gezamenlijk uit. In 2004 wordt dit onderzoek afgerond.

PDA

Digitaal spreekuur

In het project 'Digitaal Spreekuur' wordt gewerkt aan uitbreiding van de elektronische informatiebalie met synchrone mogelijkheden waarbij klanten op afstand onmiddellijk ondersteund kunnen worden door informatiespecialisten. In het vergelijkend onderzoek van verschillende applicaties dat in 2003 werd uitgevoerd is gekozen voor Question Point Basic van OCLC. Deze software zal de functies van de huidige elektronische informatiebalie overnemen en verder uitbreiden met een zogenaamde 'chat'-functie. In maart 2004 wordt het project afgerond met de oplevering van de nieuwe dienst (een synchrone en a-synchrone elektronische informatiebalie) waarin zowel de UB als een aantal faculteitsbibliotheken participeren.

Leners en Lenen

In 2003 zijn 8.464 nieuwe leners ingeschreven. Ten opzichte van 2002 betekent dit een toename van 13,5%. In totaal stonden 31.118 *actieve* leners ingeschreven. Hiervan zijn 15.434 leners student aan de UvA, 3.433 medewerker van de UvA en 847 student aan de Hogeschool van Amsterdam.
Met ingang van 1 september 2003 worden de gegevens van de UvA-studenten die nog niet bij de bibliotheek bekend zijn, wekelijks uit het studenteninschrijfsysteem overgeheveld naar het opslag- en uitleensysteem van de bibliotheek. De inschrijving van nieuwe UvA-studenten in het lenersregister verloopt daardoor sneller en er ontstaan minder snel wachtrijen bij de balies.
Voorheen merkte de lener dat het lidmaatschap verlopen was als hij niet meer kon aanvragen of lenen. Nu wordt de houder van een lenerspas een maand tevoren gewaarschuwd dat het lidmaatschap eindigt. Medewerkers en studenten kunnen hun pas vervolgens verlengen door het invullen van een webformulier. Anderen ontvangen een bericht met instructies hoe het lidmaatschap kan worden verlengd aan de balie van de bibliotheek.
Er zijn in totaal 412.923 banden geleend of ter inzage opgevraagd.
Eind 2002 is overgegaan op het ver-

Uitleencijfers UB en faculteitsbibliotheken 2001-2003

* uitleningen in Pica en verlengingen aan de betreffende balies

	uitleningen in Pica 2003	uitleningen in Pica 2002	uitleningen in Pica 2001
UB centrale vestiging (Singel)	158.823	140.089	134.939
UB Geesteswetenschappen (decentrale vestigingen)	97.296	88.349	79.630
Rechtsgeleerdheid	43.635	40.988	44.595
Bètawetenschappen*			
■ Wiskunde en Informatica	4.041	3.588	4.086
■ Scheikunde	1.775	1.436	1.664
■ Biologie	1.976	1.576	1.284
■ Natuurkunde	1.508	1.272	
Medische Wetenschappen			
■ Geneeskunde/AMC	2.736	2.773	2.589
■ Tandheelkunde/ACTA	4.685	3.567	3.551
Maatschappij en Gedragswetenschappen			
■ Bushuisbibliotheek **	50.282	42.324	31.943
Economie en Econometrie			
■ Pierson Révészbibliotheek **	33.932	31.941	35.128
Cedla	11.638	7.248	5.895
Nederlandse Entomologische Vereniging***	596	70	0
Totaal	**412.923**	**365.221**	**345.304**

* Natuurkunde leent sinds 2002 geautomatiseerd uit. Biologie heeft twee vestigingen. De Plantagebibliotheek heeft nog een handmatige uitleen (er zijn geen cijfers beschikbaar).

** De Pierson Révészbibliotheek is de bibliotheek van de Faculteit Economische Wetenschappen en Econometrie en van de Faculteit Maatschappij en Gedragswetenschappen voor Ruimtelijke Wetenschappen, Psychologie en Pedagogische en Onderwijskundige wetenschappen. De Bushuisbibliotheek voorziet de overige eenheden van de Faculteit Maatschappij en Gedragswetenschappen.

*** De Nederlandse Entomologische Vereniging leent sinds 2002 automatisch uit.

zenden van rappels per e-mail en ook in 2003 is achter de schermen hard gewerkt aan het verkrijgen van e-mailadressen. Met succes. Hierdoor was het mogelijk om per september de interval van de rappels van twee weken naar één week terug te brengen. Dit heeft de doorstroom van boeken aanmerkelijk bevorderd. Als er geen correct mailadres te achterhalen is, wordt het rappel geprint en per gewone post verzonden.
In juni is na een grondige voorbereiding de Algemeen Juridische Bibliotheek formeel gaan deelnemen aan het Interbibliothecair Leenverkeer (IBL). Een deel van de boekencollectie is hiervoor uitleenbaar gemaakt en de interne werkprocessen zijn aangepast. Klanten kunnen nu op beide juridische locaties terecht voor IBL.

Klachten, opmerkingen, suggesties

De UB heeft in 2003 een registratie van klachten, opmerkingen en suggesties opgezet en een afhandelingsprocedure vastgesteld. In 2003 zijn 30 schriftelijke klachten, opmerkingen en suggesties ontvangen van klanten, die alle volgens de procedure zijn afgewerkt.

Digitaal Productiecentrum

Woordenboeken

Het Digitaal Productiecentrum heeft in het voorjaar van 2003 in opdracht van Amsterdam University Press, de webversie van het *Woordenboek Latijn/Nederlands* uitgebracht. Begin 2003 verscheen de volledig herziene tweede gedrukte editie bij Amsterdam University Press. Aan de webversie zijn uitgebreide zoekmogelijkheden en een helpfunctie toegevoegd. Dit woordenboek was het begin van een nieuwe productielijn bij het Digitaal Productiecentrum.
In opdracht van Amsterdam University Press is ook een online editie van het *Etymologisch woordenboek van het Nederlands* ontwikkeld. In 2003 is het eerste deel (A-E) verschenen. Dit woordenboek herleidt de oorsprong en ontwikkeling van in totaal meer dan 14.000 Nederlandse woorden. Het gehele woordenboek omvat naar verwachting vier delen, te verschijnen tussen 2003 en 2009. De website biedt onder meer geavanceerde zoekmogelijkheden op talrijke etymologische categorieën en lemma's die nog niet zijn gepubliceerd in de gedrukte uitgave.

Beelddatabanken

In november 2003 is de beelddatabank van Doopsgezinde Prenten officieel in gebruik genomen. Hiermee is voor het eerst een grote verzameling van de Bijzondere Collecties geheel digitaal toegankelijk gemaakt. Ruim 1500 portretten en historieprenten zijn via internet te bekijken. De prentencollectie is onderdeel van de Doopsgezinde Bibliotheek die in 1968 in bruikleen naar de Universiteitsbibliotheek is gekomen. Behalve portretten van doopsgezinde leraren uit vijf eeuwen bevat de databank afbeeldingen van Luther, Calvijn en vele historische figuren uit de Nederlandse kerkgeschiedenis. Bouwtekeningen van gebouwen waarin doopsgezinden bijeenkwamen, prentbriefkaarten en affiches completeren de beelddatabank. De conservering en digitalisering kwam tot stand met bijdragen van De Mondriaan Stichting, Stichting VSBfonds, De Algemene Doopsgezinde Sociëteit, het dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch Fonds, Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds en de Verenigde Doopsgezinde Gemeente Amsterdam.

Tekstdatabanken

Naast de tekstdatabanken Voltaire Electronique en English Prose Drama is nu ook de *Patrologia Latina database online* toegankelijk binnen het UvA-domein. De digitale tekstuitgaven bieden tal van nieuwe mogelijkheden en de tekstcorpora zijn volledig en gedetailleerd doorzoekbaar.

Multimedia edities

Aan de website *De bijbel in de Nederlandse cultuur* zijn opnieuw vier bijbelboeken toegevoegd: Prediker, Judit, Marcus en Lucas. De andere boeken volgen in de loop van de komende jaren. Aan de al ontsloten boeken Genesis, Ester, Psalmen en 1 Korinthiërs wordt voortdurend informatie toegevoegd. Er wordt gebruik gemaakt van de integrale tekst van de Nieuwe Bijbelvertaling van het Nederlands Bijbelgenootschap en de Katholieke Bijbelstichting. In de bijbelteksten is doorklikken mogelijk naar toelichtingen en commentaren. Ook kan op thema worden gezocht in de bijbel als geheel, bijvoorbeeld op 'man-vrouw' en 'feesten en rituelen'. Amsterdam University Press (AUP) heeft de site ontwikkeld in samenwerking met het Nederlands Bijbelgenootschap en met ondersteuning van het VSBfonds.
De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) heeft een subsidie toegekend aan de UvA, waardoor het Digitaal Productiecentrum in 2003 kon starten met het ontwikkelen en creëren van een database voor de geschiedenis van de filmcultuur in Nederland. Het systeem stelt de gebruiker onder meer in staat kwalitatief en kwantitatief onderzoek te verrichten naar de distributie en vertoning van films in het verleden. De database zal een belangrijke bijdrage leveren aan het onderzoeksprogramma 'Cinema, modern life, and cultural identity, 1896 - 1940' dat eveneens gefinancierd wordt door NWO. Daarnaast kan iedereen de gegevens via internet raadplegen en gebruiken. Dr. Karel Dibbets, verbonden aan de afdeling Mediastudies en het Instituut voor Cultuur en Geschiedenis van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de UvA, stuurt het project inhoudelijk aan. Het Filmmuseum en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid nemen ook deel aan het project.

Ontwarren en instrueren

De introductie van de nieuwe Digitale Bibliotheek in 2003 en de grondig vernieuwde versie van de bibliotheekcatalogus eind 2002 hebben de behoefte aan hulp en ondersteuning bij de klanten gestimuleerd. De bibliotheek verzorgt talloze cursussen en intructies, zowel voor medewerkers van de UvA als voor studenten.

Vragen, vele vragen

In 2003 heeft de Informatiebalie van de UB in totaal 21.735 vragen beantwoord: vragen aan zowel de fysieke informatiebalie als de elektronische voorziening via het webformulier. De vragen zijn onderverdeeld in drie hoofdcategorieën:

- algemene (waar moet ik zijn voor...?) - 10.477
- gebruikersondersteuning (hoe moet ik...?) - 9.576
- reference/literatuur (welke literatuur/ informatie is er over...?) - 1.682

Het totaal aantal vragen is met 3% gestegen ten opzichte van 2002. Het aantal via het web gestelde vragen is flink gestegen: met 45%.

Bij de introductie van de nieuwe bibliotheeksystemen zijn handleidingen in het Nederlands en Engels samengesteld om de overgang naar de vernieuwde zoekmogelijkheden voor zowel klanten op afstand als 'fysieke' bezoekers te versoepelen.
Veel fysieke en virtuele klanten zijn niettemin in verwarring geraakt door de vernieuwingen. Het kostte veel bezoekers moeite om de weg te vinden naar de catalogus. Het gecombineerde aanbod van 'native interfaces' en meta-zoekwijze, de noodzaak om de voor- en nadelen van beide methodes te relateren aan de eigen informatiebehoefte, de veelheid aan invulvakken en rolmenu's, de vermeende en soms ook reële onvoorspelbaarheid van de resultaten van meta-zoekwijze: dit alles heeft bij sommigen voor frustratie en onduidelijkheid gezorgd.
Gelukkig hebben veel klanten zich ontvankelijk getoond voor advies, hulp en ondersteuning. Maar gebleken is wel dat de gehechtheid aan het oude soms groter is dan de bereidheid zich het nieuwe eigen te maken.

Informatievaardigheidsonderwijs

De Pierson Révészbibliotheek heeft goede contacten met de onderwijsinstituten. Voor een deel participeert de bibliotheek in de trainingen informatievaardigheden die de instituten zelf verzorgen, in andere gevallen verzorgt de bibliotheek ze. In 2003 is ook gestart met dagelijkse inlooptrainingen waarbij telkens een ander systeem gedemonstreerd wordt. Het is de bedoeling dat deze activiteit wordt uitgebreid en ook gericht wordt op de doelgroepen van de Bushuisbibliotheek.
Alle eerstejaarsstudenten van de Faculteit Geesteswetenschappen volgen het college 'Academische Vaardigheden 1: Onderzoek'. Daar maken bibliotheekvaardigheden deel van uit. Een rondleiding door de betreffende vakbibliotheek en door de UB, en de webcursus 'Informatie zoeken' behoren tot de leerstof.
Door de introductie van de nieuwe Digitale Bibliotheek en de nieuwe catalogus moest de al enkele jaren bestaande webcursus voor Geesteswetenschappen opnieuw ontwikkeld worden. Deze cursus is aan alle medewerkers en later ook aan alle ouderejaarsstudenten van Geesteswetenschappen aangeboden. In totaal is de cursus 27 maal gegeven met een gemiddelde deelname van 8 cursisten per sessie. In mei 2003 is ook de herziene algemene webcursus opgeleverd, bedoeld voor alle studenten en medewerkers van de universiteit. Het vakspecifieke vervolg op de webcursus ontwikkelen de faculteiten zelf.
In de cursuszaal bij het Informatiecentrum in de UB zijn in het voor- en najaar weer inloopcursussen gegeven. De cursussen zijn gratis toegankelijk voor houders van een geldige UBA-lenerspas. Er waren drie thema's: 'Zoeken naar boeken en tijdschriften' (over de UvA-catalogus en Picarta), 'Zoeken naar tijdschriftartikelen' (over bibliografische databases) en vanaf oktober 2003 de nieuwe inloopcursus 'Inleiding Digitale Bibliotheek'.
Op 23 mei is de cursuszaal intensief gebruikt door een groep scholieren van 5-VWO. Zij waren te gast voor een vertaalwedstrijd Latijn-Nederlands, ter gelegenheid van de presentatie van de online versie van het *Woordenboek Latijn-Nederlands.*
De Juridische Bibliotheek heeft de succesvolle cursus bibliotheekvaardigheden, die voor eerstejaarsstudenten verplicht is en die ook getoetst wordt, in een nieuw jasje gestoken. De introductie van de bachelor-masterstructuur

Razzia Schuftz
Selektieve bibliografie van kriminologische literatuur
1999 - 2003
364
VLAAMS
Dialectisch WOORDENBOEK
327
90

De cursussen zijn gratis toegankelijk voor houders van een geldige UBA-lenerspas.

in het curriculum bood hiertoe een goede gelegenheid. Studenten leren met de interactieve webcursus, waarin ook opdrachten zijn verwerkt, omgaan met algemene en juridische bronnen.De Juridische Bibliotheek heeft ook op verzoek ad hoc cursussen verzorgd. Zo is bijvoorbeeld aan studenten Fiscaal recht bij het vak Estate planning getoond wat de belangrijkste juridische bronnen zijn.
Om de zelfredzaamheid van de klanten te vergroten heeft de Juridische Bibliotheek nieuwe handleidingen op de website geplaatst, onder andere over de databank *Westlaw International* en *Jurisprudentie.* In het onderwijs van de Faculteit Geesteswetenschappen (Europese Studies) en Rechtsgeleerdheid (Europees recht) wordt jaarlijks aandacht besteed aan de procedures rond de totstandkoming van richtlijnen in de Europese Unie, in feite Europese wetten. De Bibliotheek Internationaal Recht heeft een reader samengesteld waarin de procedures aan de hand van de vrijkomende documenten gevolgd kunnen worden en heeft in de colleges toegelicht hoe de procedures kunnen worden gevolgd in de documentatie.
Bij de bibliotheken Biologie en Scheikunde zijn zowel individuele instructies als cursussen in groepsverband georganiseerd, in samenhang met mastercursussen. Daarbij is veel aandacht besteed aan de Digitale Bibliotheek.
De Medische Bibliotheek heeft vele cursussen verzorgd, zoals een introductiecursus bibliotheekgebruik voor alle eerstejaarsstudenten, ‘Zoeken en vinden van informatie op het internet’, een cursus over het belangrijke medische informatiebestand *PUBMED* voor studenten, AIO’s, voor geneeskundigen in opleiding, voor verpleegkundigen, voor secretaresses enzovoort. Voor een farmaceutische beroepsgroep en voor jeugdgezondheidsartsen is de cursus ‘zoeken naar informatie’ gegeven. De informatiespecialisten - de ‘clinical librarians’ -verzorgen daarnaast demonstraties en voorlichtingsactiviteiten over nieuwe databases op de afdelingen in het ziekenhuis. De Medische Bibliotheek participeert ook in de opleiding Medische Informatiekunde.

Bijzonder en uniek

De Bijzondere Collecties zijn een unieke verzameling van verzamelingen, vanaf 1578 bijeengebracht door aankopen, schenkingen en bruiklenen. De Bijzondere Collecties van de UvA zijn een van de grootste verzamelingen van wetenschappelijk erfgoed van Nederland. De universiteit werkt aan een nieuwe bibliotheek voor de Bijzondere Collecties.

Toen in 1632 de voorloper van de UvA, het Athenaeum Illustre, werd opgericht, kwam de Stedelijke bibliotheek, die sinds 1578 bestond, onder het beheer van het Athenaeum. De bibliotheek draagt de naam universiteitsbibliotheek sinds 1877, toen het Athenaeum werd omgevormd tot universiteit. Na 1877 groeide de bibliotheek sterk. Er werd niet alleen gekocht, er waren ook particulieren en instellingen die hun collectie afstonden of in bruikleen gaven. De Koninklijke Vereniging van het Boekenvak bijvoorbeeld gaf haar collectie in

bruikleen, vooral omdat de bibliotheek al een grote collectie had op het gebied van de boekproductie en de geschiedenis van de boekhandel. Een andere bijzondere collectie is die van het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap: een belangrijke verzameling boeken, atlassen en kaarten. De Bibliotheek van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst was al in 1855 in bruikleen gegeven aan de Stedelijke bibliotheek. De nabestaanden van Leeser Rosenthal schonken in 1880 de Bibliotheca Rosenthaliana en de zuster van de schrijver E.J. Potgieter schonk de bibliotheek van haar broer. Mede door de schenking van de typografische bibliotheek van Lettergieterij 'Amsterdam' v/h N. Tetterode, is de grafische vormgeving een van de zwaartepunten van de universiteitsbibliotheek geworden. De kern van de kerkelijke collecties wordt, naast de eigen omvangrijke collectie, onder andere gevormd door de bruiklenen van de bibliotheek van het Evangelisch-Luthersch Seminarium, en de Amsterdamse bibliotheken van de Vereenigde Doopsgezinde Gemeente, de Remonstrantse Gemeente, de Hersteld Evangelisch-Luthersche Gemeente en de Stichting Het Begijnhof.
Het materiaal van voor 1850 en verder alles wat bijzonder, zeldzaam of kostbaar is, is ondergebracht in de Bijzondere Collecties. De collecties zijn van belang voor onderzoek in allerlei disciplines. In de nabije toekomst verhuizen de Bijzondere Collecties, inclusief het Universiteitsmuseum, naar de Oude Turfmarkt, naast het Allard Piersonmuseum. De schatten van de universiteit worden daar zichtbaar en toegankelijk voor een groter publiek.

Nieuwe bibliotheek, nieuwe hoofdconservator

In 2003 is het definitieve ontwerp afgerond voor de nieuwe vestiging voor de Bijzondere Collecties aan de Oude Turfmarkt. De vergunnings- en aanbestedingsprocedures duurden echter langer dan voorzien en daardoor kon nog niet begonnen worden met de verbouwing van de universitaire panden volgens het ontwerp van Atelier Pro. Een nieuwe bibliotheek betekent niet alleen een nieuw onderkomen, maar vormt ook aanleiding om opnieuw na te denken over werkwijze, doelstellingen en organisatie. Onderwerpen waarbij visie, inspiratie en leiding verondersteld worden. In september 2003 is dan ook Judith Belinfante aangetreden als nieuwe hoofdconservator. Zij richt haar aandacht en die van de sector in hoge mate op de verhuizing naar de Oude Turfmarkt en het zichtbaar maken van de UvA-collecties op het gebied van wetenschappelijk en cultureel erfgoed.

Voorbereidingen

Ter voorbereiding op de nieuwe behuizing, die naar verwachting in 2006 kan worden betrokken, worden de magazijncollecties aan het Singel opnieuw ingedeeld. Zo is een plan gemaakt voor een nieuwe ordening van materiaal dat uitgegeven is voor 1801. De banden worden gesorteerd op formaat zodat de opstelling zo compact mogelijk wordt. De boeken versche-

nen in 1801 tot en met 1850, worden apart gezet voor latere verhuizing naar de nieuwe bibliotheek voor de UB/ Geesteswetenschappen op het Binnengasthuisterrein. Om ruimte te maken voor deze logistieke operatie worden meer dan 200.000 banden, uitgegeven na 1851 en later, naar het UBA-boekdepot (IWO) verplaatst.

Zichtbaarheid

Er is veel aandacht besteed aan de vergroting van de zichtbaarheid van de collecties door lezingen, ontvangsten, bruiklenen, tentoonstellingen en vooral door digitale presentatie.
In maart 2003 is de website voor de Bijzondere Collecties opgeleverd met informatie over de naar materiaalsoort en/of verzamelgebied gepresenteerde collecties, de zwaartepunten van de verzamelingen, de bruiklenen en de bruikleengevers, de toegankelijkheid en de dienstverlening.

In de tentoonstellingszaal van de universiteitsbibliotheek zijn vier tentoonstellingen gehouden:

- Geschreven, getekend en geschilderd: bijzondere handschriften van de 9e tot en met de 20e eeuw in de Universiteitsbibliotheek Amsterdam
- Reis in drukken: uit de verzamelingen van leden van het Nederlands Genootschap van Bibliofielen
- Coloritto: de kunst van het kleurendrukken
- Peter van Lindonk maakt al 40 jaar boeken in opdracht van bedrijven

In 2003 zijn 21 bruiklenen afgestaan voor tentoonstellingen in musea en andere instellingen in Nederland, België en Italië.

Universiteitsmuseum

Het Universiteitsmuseum, onderdeel van de Bijzondere Collecties, is het historisch museum van de Universiteit van Amsterdam. Het beheert vooral de collectie ‘universiteitsgeschiedenis’ en het heeft een toezichthoudende functie over historische onderwijs- en onderzoekscollecties bij de faculteiten. Ook faciliteert het museum andere universitaire eenheden bij museale taken.

Surinamica

In 2003 zijn de meeste werkzaamheden voor het digitaliseringsproject *Surinamica, een digitale geschiedenis* afgerond. Het project maakt deel uit van *Het Geheugen van Nederland*, een digitaliseringsproject van de

Bibliotheca Rosenthaliana

Sinds februari 2003 bestaat bij de Bibliotheca Rosenthaliana de mogelijkheid tot het volgen van een stageprogramma, waarin studenten Hebreeuws en joodse studies van zowel de UvA als andere universiteiten, de gelegenheid krijgen kennis te maken met de dagelijkse praktijk van een gespecialiseerde wetenschappelijke bibliotheek. Dit geschiedt door het verrichten van studiezaaldienst van een aantal dagdelen per week en het - na een gedegen introductie - verstrekken van informatie aan bezoekers, alsmede door het verrichten van een specifiek bibliografisch deelonderzoek voor de bibliotheek, gerelateerd aan het niveau en de belangstelling van de student. De zaaldiensten en de stages worden in de praktijk begeleid door de senior-medewerkers van de Bibliotheca Rosenthaliana, waarbij de formele leiding in handen is van de conservator.

Geschiedenis van het boek

Zwaartepunten

- De geschiedenis van de techniek van de boekproductie, met name in de Typografische Bibliotheek en de Labarre-collectie.
- Archieven van Nederlandse grafisch ontwerpers, onder wie S.H. de Roos, J. van Krimpen, Harry N. Sierman, Reynoud Homan en Irma Boom; daarnaast archieven als bruikleen van het NAGO (Nederlands Archief Grafisch Ontwerpers).
- De geschiedenis van de verspreiding van het boek, en organisatie van boekhandel en uitgeverij in het algemeen.
- De geschiedenis van de Nederlandse boekhandel in het bijzonder.
- De collectie bevat talrijke archieven en brievenverzamelingen van boekhandelaren en uitgevers uit de 18e-20e eeuw. Hieronder het archief van de Leidse boekverkopers Luchtmans (1683-1850) en het archief van het Amsterdamse Boekverkopersgilde (1662-1812).
- Wetten en rechten met betrekking tot het boek en het schrijven, zoals auteursrecht, censuur, vrijheid van drukpers.

Koninklijke Bibliotheek dat zorgt voor de digitalisering van belangrijke bronnen van cultureel erfgoed. Begin 2004 worden de gegevens geladen op de website van het *Geheugen van Nederland*. *Surinamica* geeft de gebruiker inzicht in de geschiedenis van Suriname en het geeft een indruk van de rijke collectie van de UBA.

Bibliotheca Rosenthaliana

Het Biografisch Woordenboek van joden in Nederland in de twintigste eeuw, een samenwerkingsverband tussen de Bibliotheca Rosenthaliana en het Menasseh ben Israel Instituut, vordert gestaag. Inmiddels is een database ontwikkeld van bijna 5.000 namen, waarvan er uiteindelijk ruim 1.000 in het woordenboek kunnen worden opgenomen. Er is overeenstemming bereikt met Uitgeverij Het Spectrum over publicatie onder het Winkler Prins-logo. In 2004 zullen de zogenaamde Marorgelden beschikbaar komen voor joodse doelen, waaronder culturele. Samen met het Menasseh ben Israel Instituut zijn twee aanvragen ingediend, één voor de catalogisering van hebraica gedrukt tussen 1801 en 1950 en één voor het afronden van het Biografisch Woordenboek.
De samenwerking met de leerstoelgroep Hebreeuws is geïntensiveerd. Het best zichtbare blijk hiervan is de gezamenlijke Leeser Rosenthal/Juda Palache-lezing, die op 3 maart 2003 plaats vond. Het is de bedoeling dat dit evenement, dat georganiseerd werd in samenwerking met en met middelen geworven door het Menasseh ben Israel Instituut, in de loop der jaren ook zal uitgroeien tot een fondsenwervingsevenement van betekenis.

Van boekenpaleis naar studiehuis

De verschuiving van gedrukte informatie naar informatie in digitale vorm wordt zichtbaar in de bibliotheekruimte. De bibliotheek wordt steeds meer een werk- en ontmoetingsplaats. UB en faculteitsbibliotheken werken samen aan de verkleining van de open opstelling van boeken en tijdschriften. Het minder frequent gebruikt materiaal gaat naar het UBA-boekendepot.
De universiteit werkt aan plannen voor nieuwe huisvesting van een aantal grote bibliotheekvestigingen.

De bibliotheek wordt steeds meer een werk- en ontmoetingsplaats.

UB/Geesteswetenschappen

In 2003 is het omvangrijke deselectieproject, gericht op het terugbrengen van de open opstelling van de geesteswetenschappelijke collecties, met circa 30%, voltooid. Dit kalenderjaar zijn de deelprojecten in de bibliotheek van het Kunsthistorisch instituut, bij Fonetiek, bij Film-, TV- en Theaterwetenschap en bij Wijsbegeerte afgerond. Onderdeel van de afronding van het deelproject Kunsthistorisch instituut was de beëindiging van het bruikleen Willet-Holthuysen en de teruggave van deze collectie aan de oorspronkelijke eigenaar, het Amsterdams Historisch Museum.
De daadwerkelijke overdracht vindt uiteindelijk in februari 2004 plaats.
Aansluitend op de afronding van het deelproject is de entree van de bibliotheek van het Kunsthistorisch instituut verbouwd: de balie is verplaatst, de indeling overzichtelijker gemaakt en de verlichting aangepast. Het deselectieproject heeft daar mede de ruimte voor gecreëerd.
Met de afronding van het laatste deelproject kon worden vastgesteld dat de oorspronkelijke doelstelling uit 1998 gerealiseerd is. In de afgelopen vijf jaar is ongeveer 8,5 kilometer boeken en tijdschriften uit de open opstelling verwijderd. Van die 8,5 kilometer is circa 7 kilometer herplaatst in het UBA-boekendepot (IWO) in Amsterdam-Zuidoost. Circa 1,5 kilometer is daadwerkelijk uit de collectie afgestoten. Het gaat hierbij om doubletten en die zijn grotendeels geplaatst bij andere bibliotheken in binnen- en buitenland.
Volgens de in 2003 opnieuw uitgevoerde telling van de UvA-bibliotheekcollecties, de zogenaamde BRON-telling, beslaan de open opgestelde geesteswetenschappelijke collecties nu ongeveer 14 kilometer, de omvang die volgens het programma van eisen voor de nieuwe bibliotheek op het Binnengasthuisterrein ook maximaal geplaatst kan worden.
De open opgestelde collecties mogen in de komende jaren niet opnieuw groeien tot een omvang die niet op te nemen valt in de nieuwe bibliotheek. Daarom is in de universiteitsbibliotheek, de bibliotheken van het PC Hoofthuis en van het Bungehuis begonnen met de toepassing van de procedures die de werkgroep Dynamische open opstelling in 2002 heeft ontwikkeld. Dit betekent de verwerking van een constante stroom van boeken en tijdschriften uit open opstelling naar het UBA-boekendepot, waaruit ze op aanvraag weer beschikbaar zijn. De resultaten van het eerste halfjaar tonen aan dat de procedures in de praktijk goed toepasbaar zijn. Essentieel is de constante selectie door vakreferenten van het te verplaatsen materiaal. Vanaf 1 januari 2004 zullen alle UB-locaties hun bijdrage leveren aan dit proces.
Er is verder gewerkt aan de invoering van het nieuwe plaatsingssysteem voor de open opstelling van de geesteswetenschappelijke collecties. Dit systeem wordt ontwikkeld in samenwerking met de Letterenbibliotheek van de Universiteit Utrecht. Zoals in de afgelopen jaren hebben verschillende vakreferenten inhoudelijk geparticipeerd in de herplaatsingsprojecten in Utrecht. De gezamenlijke redactieraad zorgt voor de inhoudelijke bewaking van het systeem. Het College van Bestuur van de Universiteit van Amsterdam heeft inmiddels in de meerjarenbegroting voorzieningen getroffen die de daadwerkelijke omnummering en herplaatsing van alle open opgestelde collecties vanaf 2004 mogelijk moeten maken. Ter voorbereiding daarop is in het najaar van 2003 gestart met het opzetten van een pilotproject bij de bibliotheek Klassieken en Archeologie.

De collectie van het Juda Palache Instituut, die jarenlang vrijwel onbereikbaar was voor het publiek, is verplaatst naar de bibliotheek van het PC Hoofthuis. De collectie is nu op eenzelfde wijze raadpleegbaar en beschikbaar als de andere geesteswetenschappelijke collecties.

Faculteitsbibliotheek Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica

De voorbereidingen voor de bibliotheek in de nieuwbouw van de faculteit in de Watergraafsmeer zijn in volle gang. De bibliotheek wordt vooral een studiecentrum, een wetenschappelijk informatiecentrum met leer- en werkmiddelen, met verschillende soorten werkplekken waar zowel individueel kan worden gestudeerd als in groepsverband worden gewerkt. In het nieuwe gebouw komt naar verwachting een geïntegreerde balie voor bibliotheek en onderwijsbureau, zodat studenten op één plek terecht kunnen voor allerlei soorten informatievragen. Het aantal vierkante meters dat in het programma van eisen voor de collectie is gereserveerd, laat ruimte voor vier kilometer boeken en tijdschriften terwijl de huidige collectie van de faculteit ongeveer veertien kilometer beslaat. Daarom is gestart met omvangrijke ontdubbelings- en herschikkingsoperaties. Iedere discipline vraagt om een specifieke aanpak. Zo zijn monografieën van informatica sneller verouderd dan van wiskunde, wil een bioloog toch graag de gedrukte versie van een tijdschrift bij de hand hebben omdat hij de fraaie platen nodig heeft, terwijl een wiskundige kan leven met de elektronische versie van de Reviews. Er is een inventarisatie gemaakt van het aantal meters boeken en tijdschriften dat de komende jaren naar het UBA-boekendepot verplaatst wordt en er is een begin gemaakt met de verplaatsing. Het gaat hierbij vooral om jaargangen tijdschriften die ook elektronisch beschikbaar zijn. Tevens is verder gewerkt aan de deselectie en het omwerken naar de Nederlandse Basisclassificatie en de afstemming en integratie van administratieve systemen en procedures.

De collectie natuurkunde, die tijdelijk is gehuisvest in het Wibauthuis in de Wibautstraat, zal begin 2004 worden opgenomen in de Scheikundebibliotheek. Daar is ruimte voor gecreëerd door de verplaatsing van bijna 1.000 meter tijdschriften naar het UBA-boekendepot. Bij de Scheikundebibliotheek is ook een plan gemaakt voor de verbouwing van de bibliotheekruimte tot informatie- en studiecentrum met 30 studieplekken in 2004. Er wordt een geïntegreerde balie ingericht voor de bibliotheek en de onderwijsbureaus Natuur- en Scheikunde en Informatiewetenschappen. Deze vorm van samenwerking dient als proef. Als die slaagt, wordt deze opzet straks in de nieuwbouw toegepast.

In de bibliotheek van het Biologisch Centrum Anna's Hoeve is 10 meter didactiekboeken deels naar het UBA-boekendepot (IWO) en deels naar het Amstelinstituut overgebracht. De vakreferent heeft commissies samengesteld om de selectie/deselectie ter voorbereiding van de verhuizing te toetsen. Als gevolg hiervan is een intensievere samenwerking ontstaan tussen onderwijs en bibliotheek. De bibliotheek zal meer worden betrokken bij cursussen, tentoonstellingen en bij de onderwijsmodules, te beginnen met de module Neurobiologie.

De collectie van de Natuurwetenschappelijke Studiekring voor Suriname en de Nederlandse Antillen is op 17 september overgedragen aan het Museum Kurá in Willemstad en zal in februari 2004 naar Curaçao verscheept worden.

Juridische bibliotheek

Sinds 1992 kent de Juridische Bibliotheek twee fysieke bibliotheeklocaties: de Algemeen Juridische Bibliotheek in de Oudemanhuispoort en de Bibliotheek Internationaal Recht op het Binnengasthuisterrein. In de afgelopen tien jaar is veel bereikt op het gebied van afstemming en harmonisatie van werkprocessen en collectievorming tussen de beide locaties. Het personeel is in principe flexibel inzetbaar op beide locaties. Inmiddels zijn de grenzen van de afstemming echter bereikt en kan verdergaande efficiency alleen nog worden bereikt door de twee locaties samen te voegen op de Oudemanhuispoort in de Algemeen Juridische bibliotheek.

De bibliotheek streeft ernaar dit op zo kort mogelijke termijn te realiseren.

Nieuwbouw Universiteitsbibliotheek

In 2003 is intensief overleg gevoerd over het voorlopig ontwerp van de nieuwe bibliotheek UB/Geestes-wetenschappen op het Binnengasthuisterrein, op basis van de ontwerpen van het Spaanse architectenbureau Cruz y Ortiz. Dat heeft in 2003 nog niet geleid tot de vaststelling van een voorlopig ontwerp, mede door de aanzienlijke reductie van het aantal beschikbare vierkante meters ten opzichte van hetgeen in de laatste versie van het globaal programma van eisen is vastgelegd.

Universiteitsmuseum

In 2003 is bekend geworden dat het Universiteitsmuseum, dat organisatorisch een onderdeel is van de Bijzondere Collecties, vanaf maart 2004 een tijdelijk onderkomen krijgt aan de Herengracht 182 en vervolgens in 2006 mee verhuist met de Bijzondere Collecties naar de nieuwe huisvesting aan de Oude Turfmarkt. Aangezien er op de Herengracht minder ruimte is voor opslag, zijn delen van de collectie op andere plaatsen binnen de universiteit of daarbuiten ondergebracht. In het UBA-boekendepot (IWO) zijn de objecten zo compact mogelijk geplaatst. Voor de pas geconserveerde fotocollectie wordt op de Herengracht een kluisruimte geklimatologiseerd.

IWO-boekendepot

Het UBA-boekendepot (IWO), waarin boeken en tijdschriften worden opgeslagen die niet onmiddellijk voor onderwijs en onderzoek onder handbereik hoeven te staan, is uitgebreid met twee verdiepingen. Op één ervan zijn drie grote tentamenzalen ingericht, waarin 900 studenten tegelijkertijd een tentamen kunnen afleggen. De andere verdieping is bestemd voor uitbreiding van het boekendepot, zodat ook in de toekomst geen kostbare ruimte in de binnenstad gebruikt hoeft te worden voor boekopslag. Er zijn voorbereidingen getroffen om het materiaal dat door de klant via de catalogus uit het depot wordt aangevraagd, af te leveren op de verschillende bibliotheeklocaties van de universiteit. Tot nu toe moet dit materiaal altijd bij de UB worden opgehaald, straks kan de klant aangeven op welke bibliotheekvestiging hij het geleverd wil hebben. In 2004 komt deze nieuwe dienst beschikbaar.

ICT-voorzieningen

Eind 2003 zijn de pc's die anonieme toegang geven tot de Digitale Bibliotheek, voorzien van nieuwe software. Het is nu mogelijk om op diverse manieren zoekresultaten op te slaan, resultaten te mailen en af te drukken. Het Informatiseringscentrum van de universiteit heeft in samenwerking met de afdeling IT-beheer van de UB de infrastructuur ('hotspots') aangelegd voor een draadloos netwerk. UvA-studenten en -medewerkers kunnen via hun laptop of PDA verbinding maken met het UvA-netwerk, inloggen met hun UvAnetID en zo verbinding maken met de digitale diensten van de UvA, zoals de Digitale Bibliotheek. In de studiezaal op de derde verdieping van de UB zijn hiervoor werkplekken ingericht. Daar en in de studiekabinetten is het signaal optimaal. Het gebruik van een eigen accu is niet nodig want er zijn goed bereikbare stopcontacten. Ook elders in de UB is draadloos (net)werken mogelijk.
In december is bij de Algemene Juridische Bibliotheek een start gemaakt met de aanleg van bekabeling in de studiezaal. De bibliotheek kan haar gebruikers straks een aanzienlijke uitbreiding van de ICT-voorzieningen bieden.
De Faculteitsbibliotheek Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica heeft een computerplan gemaakt met een inventarisatie van alle aanwezige apparatuur, mede ter afschrijving en vervanging. Zo kunnen klanten en medewerkers steeds beschikken over goede voorzieningen.

Verwerven en beschrijven: digitaal en gedrukt

De bibliotheek biedt toegang tot grote verzamelingen digitaal en gedrukt materiaal.

Veel elektronische tijdschriften worden verkregen via licenties met de grote uitgevers.

De onderhandelingen daarover worden op landelijk niveau gevoerd.

De UB neemt deel aan het project bibliotheekvoorziening Geeesteswetenschappen.

"De Universiteitsbibliotheek zal enkele centrale processen doorlichten volgens de zogenaamde INK-methode en de resultaten daarvan vertalen in verbeterde werkwijzen." Zo stond het in de managementovereenkomst in 2003. In hetzelfde jaar is een beschrijving gemaakt van het proces van de verwerving en ontsluiting van gedrukt materiaal, van bestelling tot plaatsing in het magazijn. Wat nog volgt is de beschrijving van de hieraan voorafgaande selectie van materiaal en het proces van uitlenen aan de klant.

Licenties

In 2001 en 2002 heeft de bibliotheek, samen met de andere Nederlandse universiteitsbibliotheken, overeenkomsten gesloten met een aantal grote uitgevers, zoals Elsevier, Academic Press, Kluwer/Springer, Wiley, over de digitale beschikbaarstelling van tijdschriften. Deze licenties geven toegang tot het totale pakket aan titels van de desbetreffende uitgevers. Hierdoor steeg het aantal beschikbare tijdschriften explosief. Veel gedrukte tijdschriften zijn omgezet in elektronische. In totaal waren eind 2003 ruim 11.700 tijdschriften in elektronische vorm beschikbaar. In 2004 lopen de overeenkomsten met de grote uitgevers af. In UKB, het samenwerkingsverband van de dertien Nederlandse universiteitsbibliotheken, de Koninklijke Bibliotheek en de bibliotheek van het NIWI-KNAW, is gewerkt aan de voorbereidingen van de onderhandelingen met de uitgevers over mogelijke continuering en over de daarbij te hanteren prijzen en prijsmodellen.

Bibliotheekvoorziening Geesteswetenschappen

De gelden die de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek voor de periode 2002-2004 heeft toegekend ter versterking van de landelijke bibliotheekvoorziening voor de geesteswetenschappen, zijn binnen de financiële kaders en landelijke afspraken besteed. De toegekende budgetten lagen op hetzelfde nominale niveau als die van 2002 en daarmee reëel dus lager. De kostenstijgingen konden binnen de beschikbare budgetten opgevangen worden, mede door de gunstige ontwikkeling in de wisselkoersverhouding dollar-euro. Naar verwachting zal dat echter in 2004, en met name de daaropvolgende jaren, niet opnieuw mogelijk zijn. Dan moet uit een aantal opties gekozen worden. Bijvoorbeeld waar mogelijk overgaan op 'electronic only' voor tijdschriften, annuleren van tijdschrifttitels om het gecombineerde aanbod van gedrukt én elektronisch te kunnen blijven continueren of een structurele verschuiving aanbrengen in de verdeling van de budgetten tussen monografieën en tijdschriften.
De UvA ligt goed op koers voor wat betreft de besteding van de gelden voor de periode 2002-2004. Naar verwachting zullen alle deelbudgetten waarvoor de UvA verantwoordelijk is, tijdig besteed zijn. De landelijke licenties voor *ATLA Religion Index* en de *LLBA* zijn in 2003 gecontinueerd en de licentie voor Project Muse is uitgebreid van de Arts & Humanities Collection naar de Full Collection. Als aanvulling op de *ATLA Religion Index* is een licentie afgesloten voor *ATLA Serials*, een digitaal archief dat toegang geeft tot de volledige tekst van ongeveer vijftig elektronische tijdschriften op het gebied van theologie en religiestudies. Tevens is in 2003 besloten tot de koop van *PCI Full Text Collection III*, een digitaal archief van 100 elektronische tijdschriften op het gebied van de geesteswetenschappen, te financieren in 2003 én 2004.

Approval plans

Ter verhoging van de efficiency wordt vanaf 2002 voor een aantal vakgebieden gebruik gemaakt van 'approval plans', een overeenkomst tussen bibliotheek en leverancier. De overeenkomst bestaat uit nauwkeurig omschreven aanschafprofielen. Op basis daarvan maakt de leverancier een selectie uit nieuw verschenen publicaties, stuurt die of rechtstreeks aan de bibliotheek of maakt de bibliotheek eerst attent op de relevante uitgaven, waarna de bibliotheek de publicatie wel of niet bestelt. Uit een evaluatie in december 2003 kan geconcludeerd worden dat het werken met approval plans bij de selectie en aanschaf van wetenschappelijk (boek-) literatuur een welkome aanvulling vormt op de reeds bestaan-

Uitgaven aan informatiedragers in 2003

	mono-grafieën	tijd-schriften	druk- en bindwerk	disser-taties	audio en video	diversen	totaal
Faculteiten**	425.009	2.445.779	50.838	2.412	20.940	57.225	3.002.204
UB inclusief Geesteswetenschappen***	665.221	808.674	192.843	9.413	19.008	3.941	1.699.100
Totaal UvA	**1.090.230**	**3.254.453**	**243.681**	**11.825**	**39.948**	**61.166**	**4.701.304**

** Faculteiten (via SAP); inclusief Geneeskunde, Tandheelkunde, Cedla, Ivam e.d.

*** inclusief bestedingen t.l.v. NWO-gelden en AUV-Fondsen

Specificatie uitgaven 2003 ten laste van de facultaire budgetten (exclusief UB/Geesteswetenschappen)

faculteit	monografieën	tijdschriften
Rechtsgeleerdheid	58.451	185.250
Natuurwetenschappen, Wiskunde en Informatica.	145.202	843.314
Economie/Econometrie	12.064	132.893
Maatschappij en Gedragswetenschappen.	111.363	384.016
Tandheelkunde/ACTA	2.899	38.589
Geneeskunde/AMC	27.250	848.061
Centrum studie-documentatie Latijns Amerika - CEDLA	50.951	12.848
Informatiseringscentrum - IC	0	143
Instituut Lerarenopleiding	16.830	0
Instituut Milieuvraagstukken/RW	0	363
Overig (onder andere Bureau der Universiteit)	0	303
Totaal	**425.009**	**2.445.779**

Geschenken voor Zeldzame & Kostbare Werken

Geschenk van de Prof.Mr. Herman de la Fontaine Verwey Stichting:
Tafereel, of Beschryving van den prachtigen Tempel der Zang-Godinnen, vertoond in LX. heerlyke Kunststukken. ... getekend en in 't koper gebragt, door Bernard Picart le Romain, en andere braeve meesters. Amsterdam, Zacharias Chatelain, 1733. Handgekleurd, met goud en zilver gehoogd. In een Amsterdamse kalfsleren band.

Geschenk van het Steenbergenfonds:
Journalen van drie voyagien... Amstelredam, Jacob Pietersz. Wachter, 1643.

Geschenken van het Hartmansfonds:
Twee negentiende-eeuwse circusaffiches.

Geschenken van particulieren en instellingen voor de typografische collecties:
- collectie Sierman: circa 200 titels
- collectie Homan: 289 titels (waaronder 60 jaarverslagen)
- collectie Boom: 25 titels
- Kalenders Kalenderwedstrijd
- Bestverzorgde jaarverslagen

Tevens een collectie bibliotheektechniek en -geschiedenis, een geschenk van de Hogeschool van Amsterdam.

Geschenken voor de Bibliotheek van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak
- archief Wolters Samsom (1882-1987), inclusief 7 dozen foto's; geschenk van Wolters Kluwer
- twee fondsboeken van de uitgeverij Scheltema & Holkema over de periode 1910-1950; geschenk van Bohn Stafleu Van Loghem
- archief Stichting Boekenimportbureau, Archief Comite van Importeurs van Boeken en Tijdschriften en Archief Uitgevers Verkoop Maatschappij (Uvema); geschenken van J. Somerwil
- archivalia Balkema/Postma (Amsterdam); geschenk van de familie Postma
- archief Hollandia (1899-2002); geschenk van T. Muntinga

Geschenken voor de Handschriften
- aanvulling op de Collectie J. Visser; geschenk van mw.Van Ginhoven
- enkele handschriften van diverse predikanten; geschenk van prof.dr. J. Smit Sibinga
- aanvulling op de Collectie Th.Weevers; geschenk van mw.drs. L. Kuiper-Brussen.

Ook het aantal geschenken van boeken, foto's en handschriften bij de Kerkelijke Collecties was groot.

De handschriftenconservatoren van de Nederlandse universiteitsbibliotheken en de Koninklijke Bibliotheek hebben in 2003 een nationale aanvraag ingediend bij het NWO voor een ontsluitingsproject van, in eerste instantie, circa 8.000 middeleeuwse handschriften in Nederlandse collecties.

de methoden van selectie en aanschaf. In 2004 zal het gebruik van approval plans dan ook worden uitgebreid naar andere vak- en taalgebieden.

Bijzondere Collecties

In 2003 zijn, behalve de geschenken van de verschillende fondsen, omvangrijke geschenken ontvangen van Reynoud Homan, Harry Sierman en Irma Boom. De afdeling Zeldzame en Kostbare Werken ontving door ruil of schenking in totaal 580 titels, waaronder de geschenken van de Vereniging van Vrienden (zie p. 46).
Belangrijke aanwinsten op het gebied van de handschriften waren een brief van Multatuli en een omvangrijk handschrift met gelegenheidsgedichten en ingedrukte (!) gravures.

Administratie van de acquisitie

In het verslagjaar zijn 17.692 publicaties besteld, een stijging van 14% ten opzichte van 2002. Deze toename van het aantal bestellingen is, naast de besteding van de gelden die de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek heeft toegekend ter versterking van de landelijke bibliotheekvoorziening voor de Geesteswetenschappen, mede veroorzaakt door het toenemend gebruik van een beperkt aantal voorkeursleveranciers. Door het goedkoper inkopen van informatiedragers steeg per saldo de besteedbare budgetruimte.
Het aantal papieren en gecombineerd papier/elektronische tijdschriftabonnementen is in 2003 verder gedaald tot 7.950. Het aantal ingecheckte tijdschriftafleveringen is gedaald tot 48.517.

Catalogusproductie

In 2003 zijn in totaal 42.110 monografieën, meerdelige publicaties, oude drukken, kaartmateriaal, elektronische documenten en audiovisueel materiaal gecatalogiseerd. Hiervan waren 20.804 publicaties bestemd voor de faculteitsbibliotheken. Een daling van 9% ten opzichte van 2002, die zich grotendeels laat verklaren door een daling van het gemiddeld aantal formatieplaatsen bij de afdeling catalogisering en een stijging van het ziekteverzuim.
Naast de niet-telbare databasebewerkingen zijn 15.662 thesaurusrecords ingevoerd en 10.009 titels verwijderd.
Door het niet-functioneren van de Pica-statistiek zijn - evenals in 2002 - geen cijfers bekend over het aantal gecatalogiseerde (elektronische) tijdschriften.
In het retroconversieproject zijn 61.956 titels geconverteerd.
De werkvoorrraad is daarmee teruggelopen tot circa 40.000 titels. Dit project zal medio 2004 zijn afgerond.
De bibliotheek werkt samen met andere universiteitsbibliotheken aan een gemeenschappelijk systeem van onderwerpsontsluiting waarmee de bibliotheken onderling gebruik kunnen maken van de inspanningen op dit gebied. Van het materiaal bestemd voor de UB was ongeveer 34 % al elders op onderwerp ontsloten en kon zonder tussenkomst van vakreferenten worden verwerkt. In het verslagjaar zijn in totaal 28.794 publicaties op onderwerp ontsloten, waaronder circa 1.250 tijdschriften. De achterstanden bij de onderwerpsontsluiting van materiaal dat direct in het magazijn geplaatst wordt, zijn in 2003 weggewerkt mede door extra inzet van de vakreferenten.
Om de schat aan gegevens die besloten ligt in de oude systematische kaartcatalogus en de systematische catalogus van de Bibliotheca Rosenthaliana voor de klant gemakkelijker toegankelijk te maken, is de boomstructuur van de catalogusrubrieken nu elektronisch vastgelegd en via een webpagina beschikbaar gemaakt waarbij direct gezocht kan worden in de catalogus.

Ontsluiting Bijzondere Collecties

In 2003 zijn 26.770 oude drukken retrospectief ingevoerd. Het Oude Drukken-project is eind 2003 afgerond. In totaal zijn 73.089 titels ingevoerd, dat is 4.489 meer dan de oorspronkelijk geschatte 68.600 titels. De sectoren Verwerving & Ontsluiting en Bijzondere Collecties hebben in 2003 intensief contact gehad over zaken die de ontsluiting van alle Bijzondere

aantal verwerkte bestellingen en tijdschriften

aantallen lopende abonnementen	2003	2002	2001	2000
lopende abonnementen papier	6.877	7.592	8.197	8.542
lopende abonnementen papier+online	1.071	1.067	1.200	1.500
lopende abonnementen online only	11.000	10.000	2.345	1.500
totaal	18.948	18.659	11.742	11.542
ingecheckte tijdschriftafleveringen	48.517	53.015	57.121	66.687
bestelde monografieën*	17.692	15.515	11.389	10.804
verwerkte banden	17.770	15.602	12.649	13.951
nieuwe catalogusrecords in GGC (tijdsch.)**	n.a.	n.a.	6.849	6.187
records verwerkt bij tijdschriftenmatching **	22.742	n.a.	9.000	10.000

* inclusief NWO-gelden

** gegevens niet beschikbaar a.g.v. storing Picastatistiek

aantal gecatalogiseerde publicaties

monografieën: geschenken + proefschriften	2003	2002	2001	2000
monografieën: aanschaf *	24.330	19.409	18.313	16.987
monografieën: geschenken + proefschriften	5.228	10.177	8.470	8.978
themanummers, supplementen e.d.	~	~	~	440
meerdelige publicaties	4.308	5.096	7.595	6.053
e-doc's	1.128	758	820	929
oude drukken	2.004	1.850	2.933	1.700
cartografisch materiaal	830	868	785	883
subtotaal	*37.828*	*38.158*	*38.916*	*35.970*
retroconversie	4.282	8.617	3.617	2.707
totaal	42.110	46.775	42.533	38.677

* vanaf 2001: inclusief ongecatalogiseerd materiaal, themanummers, delen uit series, AV-materiaal e.d.

aantal op onderwerp ontsloten publicaties

aantal	2003	2002	2001	2000
UB/GW (vakreferenten)	17.305	16.348	18.107	19.447
UB/GW (m.i.v. 1-4-2002 / reeds ontsloten UB-bezit)	3.431	1.741	~	~
in (overige) faculteitsbibliotheken	7.834	7.972	6.815	7.640
totaal	28.570	26.061	24.922	27.087

aantal retrotitels

aantal	2003	2002	2001	2000
retro in UB (inclusief GW/PSCW)	61.956	74.596	73.595	93.918
retro tbv Metamorfoze-project	~	~	3.018	~
retro oude drukken	26.770	25.557	9.230	6.051
retro 'bijzondere talen'	8.570	3.646	8.334	7.143
totaal	97.296	103.799	94.177	107.112

Collecties betreffen. In 2003 zijn bijvoorbeeld 7.000 records van veilingcatalogi en 11.500 fonds- en antiquariaatscatalogi verwerkt.

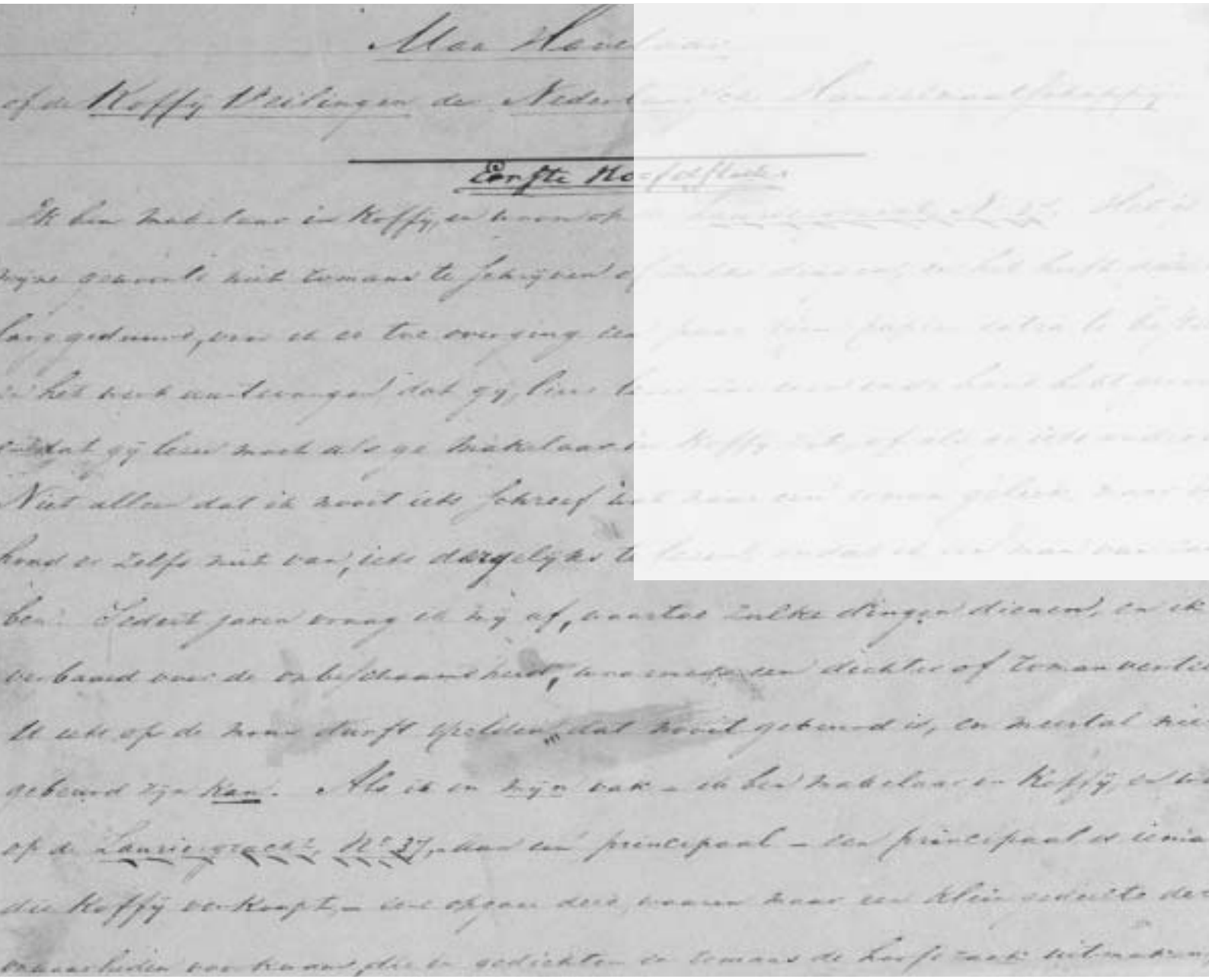
Archivale collectie digitaal

Het gebruik van bepaalde archivale/ bijzondere collecties vereist meer mogelijkheden dan een traditionele bibliografische catalogus kan bieden. In 2003 is daarom verder gewerkt aan een pilot-project om op basis van bestaande informatie, zoals Pica-records en analoge informatie, een archivale collectie digitaal aan te bieden met uitgebreide zoekmogelijkheden en met geselecteerde full text en beeld informatie. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de Encoded Archival Description, een internationaal toegepaste datastructuur voor de beschrijving van de inhoud van archieven. In het project is het archief van de Middelburgse Boekhandel Van Benthem & Jutting uit de Bibliotheek van de Koninklijke Vereniging voor het Boekenvak beschreven. Tevens zijn test-beschrijvingen gemaakt van de collectie van het Voedingscentrum en van de collectie Jan van Krimpen.

DutchESS

Na een enquête onder alle deelnemende universiteitsbibliotheken is in het voorjaar van 2003 besloten de landelijke dienst voor de ontsluiting van wetenschappelijke internetbronnen *DutchESS* (Dutch Electronic Subject Service) te staken.Vooralsnog is in UBA-verband besloten geen eigen dienst hiervoor in te plaats te stellen. Daarom is binnen de vakgebiedspagina's van de sectie Geesteswetenschappen op het UBAweb de mogelijkheid gecreëerd een beperkte selectie van internetbronnen aan te bieden. In verband met de integratie van deze informatiebronnen in de Digitale Bibliotheek staat het opzetten van een eigen UvA-database van relevante bronnen nog ter discussie. Naar verwachting wordt daar in 2004 een besluit over genomen.

Beheer en behoud

Achter de schermen van de bibliotheek wordt gewerkt aan het zorgvuldig beheer van het aan de bibliotheek toevertrouwde materiaal dat voor toekomstige generaties van waarde blijft.

De Bijzondere Collecties worden voorbereid op de verhuizing naar de Oude Turfmarkt. Het gaat hierbij om passieve conservering: preventieve maatregelen om de werken te beschermen waarbij niet ingegrepen wordt op het materiaal zelf. Waar mogelijk en uitvoerbaar worden zure materialen verwijderd en door zuurvrije vervangen.
In 2003 is een klein gedeelte van het handschriftenmagazijn bewerkt om ervaring op te doen.
Om de boekbanden die kwetsbaar en kostbaar zijn, of banden die al beschadigd zijn, te beschermen, worden op maat gemaakte zuurvrije kartonnen dozen gebruikt.
Bij de Bibliotheca Rosenthaliana zijn enkele duizenden kwetsbare brochures in zuurvrije mapjes verpakt en van signatuur voorzien. Bij de Bibliotheek van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak zijn brochures en dunne boekjes in zuurvrije mapjes verpakt . Letterproeven zijn voorzien van nieuwe signaturen en worden van kaften voorzien. Ongeveer 4.000 veilingcatalogi zijn verpakt in zuurvrije dozen en waar nodig voorzien van een zuurvrije omslag. In het UBA-boekendepot (IWO) zijn conserveringsmaatregelen getroffen voor de krantenstrips.
De conserveringsprojecten die sinds 1999 worden uitgevoerd bij het Universiteitsmuseum, lopen gestaag door. De Stichting Academisch Erfgoed, waarin de vier klassieke universiteiten en de Technische Universiteit Delft participeren, stelt de projecten vast. De financiering gebeurt vanuit de behoudsgelden academisch erfgoed eerste en tweede tranche (de vroegere Nuisgelden). Het grote landelijke geologieproject kon, voor wat de UvA betreft, worden afgesloten. De wijze waarop de selectie en afstoting was georganiseerd wordt wel omschreven als The Dutch Approach en wordt internationaal tot voorbeeld gesteld.
De ceremoniële overdracht van het geselecteerde materiaal aan het Geological Research and Development Centre te Bandung, (Indonesië), de Stichting Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis te Leiden, het Natuurhistorisch Museum Maastricht en het Natuurmuseum Nijmegen vond plaats op 28 april in Naturalis en was voorbereid door het Universiteitsmuseum. Er zijn twee nieuwe landelijke projecten gestart: bij het project Conservering beeldcollecties zijn de gipsen van het Allard Pierson Museum betrokken en bij het project College-platen vooral wandplaten botanie uit de tijd van Hugo de Vries en wandplaten uit het AMC.
De inrichting van het depot in het IWO-gebouw en de conservering van de collectie foto's en computers zijn met succes afgerond. Het beheer en de toegankelijkheid van de historische UvA-collecties zijn hiermee op een aanzienlijk hogere peil gebracht.
Het College van Bestuur heeft besloten om door middel van het Universiteitsmuseum te participeren in de Stichting Computer Erfgoed Nederland. Deze stichting stelt zich tot doel landelijk beleid te formuleren.
De werkzaamheden aan de collectie Fonetiek zijn op enkele formaliteiten na afgerond; wat rest is de digitalisering van de geluidsdragers door samenwerkingspartner het Meertens Instituut. Ook de beschrijving van de circa 6.000 geluidsdragers van de collectie Jaap Kunst is dit jaar afgerond. Op 25 november is een deel van deze geluidsdragers officieel in bruikleen gegeven aan het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum, dat de dragers in 2004 zal digitaliseren.
Aan het eind van het jaar gaf de Mondriaan Stichting toestemming voor het grote conserverings- en digitaliseringsproject van de velddocumentatie van het Amsterdams Archeologisch Centrum.

Metamorfoze

De bibliotheek is zelf verantwoordelijk voor de conservering van haar collectie maar met het programma Metamorfoze subsideert het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een deel van de conserveringskosten. Het doel van Metamorfoze is tweeledig: de inhoud van boeken en handschriften veiligstellen door ze over te zetten op microfilm en de originele exemplaren behouden voor verder verval door ze te onttrekken aan het gebruik en verantwoord op te slaan. In de toekomst wordt digitaal beschikbaar stellen ook mogelijk. De

Computermuseum

De documenten zelf worden zorgvuldig verpakt in zuurvrij materiaal en in geklimatiseerde magazijnen opgeslagen.

Bibliotheek van de UvA concentreert zich op de conservering van de Literaire Collecties en van in Nederland gedrukte documenten uit de periode 1870 - 1950. De documenten zelf worden zorgvuldig verpakt in zuurvrij materiaal en in geklimatiseerde magazijnen opgeslagen. De boeken zijn in 2003 - waar noodzakelijk - tevens ontzuurd. Zo wordt van deze boeken in ieder geval één exemplaar in Nederland geconserveerd en voor de toekomst bewaard. De universiteitsbibliotheek maakt van ongeveer 9.000 titels uit de Nederlandse boekproductie uit de periode 1900 - 1909 microfiches. In 2003 is de verwerking van deze boeken tot 80% gevorderd.

De verfilming van de Literaire Collecties is voortgezet. Het gaat vooral om unica: manuscripten, brieven enzovoort. Deze unieke documenten blijven voor het nageslacht bewaard door ze op microfiche te zetten zodat de klant het materiaal kan raadplegen (en printen) zonder dat de originelen in gevaar komen.
Er is voorwerk verricht voor de collectie Réveil en verder gewerkt aan de verfilming van de collectie Albert Verwey. Tijdens de verfilming zijn door de jaren heen veel kwalitatieve problemen opgelost, zowel op technisch als inhoudelijk vlak. Dat bracht met zich mee dat vele items voor een tweede maal verfilmd moesten worden.

Organiseren en verbinden

De organisatie van de bibliotheek blijft onderwerp van gesprek en de clustering van bibliotheken gaat onverminderd door. Er wordt samengewerkt, binnen en buiten de universiteit.

Samenwerking binnen de UvA

Eind 2002 is de nota Perspectief 2012 verschenen. Daarin heeft de bibliothecaris een beeld geschetst van de bibliotheek in de toekomst. Die bibliotheek zal zich steeds meer ontwikkelen als een digitale bibliotheek, die veel meer dan een traditionele bibliotheek een instellingsbrede voorziening zal zijn waarvoor dan ook de universiteit als collectief verantwoordelijkheid zal dragen. De faculteitsbibliotheken en UB worden in deze visie ondergebracht in één organisatie die deels centraal, deels decentraal diensten en voorzieningen aanbiedt waarover zowel centraal als decentraal overlegd wordt en afspraken worden gemaakt. Het aantal vestigingsplaatsen van de bibliotheek zal verder dalen tot één bibliotheek per cluster, die dus soms verschillende faculteiten kan bedienen. De inrichting van de clusterbibliotheken en de omvang daarvan zullen verschillen van cluster tot cluster, afhankelijk van de behoefte van de gebruikers en van de aard van de informatievoorziening voor de desbetreffende disciplines. Omdat essentiële functies van de bibliotheek een voor alle faculteiten gemeenschappelijk karakter hebben en omdat de decentrale uitoefening van bibliotheektaken steeds sterker afhankelijk wordt van gemeenschappelijke technologische voorzieningen, ligt het voor de hand de bibliotheek van de UvA tot een gemeenschappelijke organisatie om te vormen en die op centraal niveau te financieren.

Het overleg over de nota met de decanen in het Centraal Bestuurlijk Overleg en met de faculteitsbibliothecarissen in het Commissie Facultaire Bibliotheken is niet helemaal naar wens verlopen. Over de opvattingen en visies over de bibliotheek van de toekomst bestaat weinig verschil van mening, over de consequenties echter wel. De decanen en faculteitsbibliothecarissen reageren afhoudend op het voorstel om één bibliotheekorganisatie voor de hele UvA in te richten. Men vreest voor een te grote mate van centralisatie, een verminderde afstemming van de dienstverlening op de primaire processen in de faculteiten en een uitholling van de handelings- en beslissingsvrijheid die binnen het concept van integraal management is voorbehouden aan de faculteit.
Alle partijen zijn voor voortzetting van de goede samenwerking en het afgelopen jaar is dan ook weer hard gewerkt aan verdere integratie van processen en diensten op instellingsbreed niveau. Het omvangrijke project op het terrein van de integratie van elektronische bronnen, dat in nauwe samenwerking met de faculteitsbibliotheken is uitgevoerd, is hiervan een voorbeeld.

Pierson Révész Bibliotheek en Bushuisbibliotheek

De Pierson Bibliotheek is in 1992 ontstaan als de gezamenlijke bibliotheek van de faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen (inmiddels onderdeel

van de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschapen) en de Faculteit der Economische wetenschappen en Econometrie. In 2000 en 2001 zijn daar de bibliotheken van twee afdelingen van de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen bijgekomen: Psychologie (Révész Bibliotheek) en Pedagogie en Onderwijskunde. Sindsdien wordt de naam Pierson Révész Bibliotheek gebruikt.
De Bushuisbibliotheek is in 2001 ontstaan door de fysieke samenvoeging van vier bibliotheken van de voormalige faculteit Politieke en Sociaal Culturele Wetenschappen, nu onderdeel van de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen.
Na het vertrek van het hoofd van de Bushuisbibliotheek in september 2003, zijn Pierson Révész Bibliotheek en Bushuisbibliotheek onder eenhoofdige leiding gebracht met het doel de werkwijze van de bibliotheken op elkaar af te stemmen. Daarmee wordt eenduidigheid voor de gebruikers van de bibliotheek nagestreefd en geanticipeerd op mogelijke fysieke samenvoeging van beide bibliotheken op het Roeterseiland. Voor de Pierson Révész Bibliotheek is

in 2003 een meerjarenbeleidsplan opgesteld en dit plan zal de basis vormen voor het gezamenlijke beleidsplan. Prioriteit heeft de samenwerking tussen de medewerkers van de beide vestigingen. De vestigingen zijn organisatorisch bijeengebracht waarbij een gemeenschappelijke afdeling Informatiebeheer is ingericht en per vestiging een afdeling Bibliotheekdiensten.

Sectorplannen UB

Begin 2003 heeft de UB voor alle sectoren sectorplannen vastgesteld. Daarin is beschreven hoe de formatie en de organisatie zich de komende jaren zal ontwikkelen om enerzijds de uitoefening van taken door de UB veilig te stellen en te optimaliseren en anderzijds een bezuiniging in de personele lasten te bewerkstelligen die nodig is om bij gelijkblijvend budget de ruimte voor IT-voorzieningen en collectievorming te kunnen vergroten. De bestaande selectieve vacaturestop is gehandhaafd, in september nog versterkt door de aanstellingsstop die door het College van Bestuur vastgesteld in verband met een voorgenomen reorganisatie van de centrale eenheden.
In het Formatieplan 2003 is neergelegd dat de bezetting moet dalen van 158,6 formatieplaatsen (Formatieplan 1999) naar 144,2 plaatsen. Deze daling moet gerealiseerd worden in een periode van ongeveer vier jaar. Eigenlijk zou de bezetting overigens nog verder moeten dalen om te voldoen aan de oorspronkelijke doelstelling. Daarom is afgesproken in 2005 of 2006 het formatieplan opnieuw te herzien. Tegen die tijd gaat ook de verhuizing naar één en later twee nieuwe locaties een rol van betekenis spelen.
De sectorplannen zijn in de loop van 2003 in uitvoering genomen, deels ook als uitvloeisel van al langer bestaande beleidsvoornemens.
In de sector Publieksdiensten is, mede op basis van al eerder bestaande plannen, een begin gemaakt met uitwisseling van medewerkers lenersdiensten UB en Geesteswetenschappen tussen de diverse locaties. Doel is door mobiliteit en flexibele inzetbaarheid de formatie zo effectief mogelijk in te zetten. Bovendien wordt gewerkt aan uniformering van werkwijze en werkprocessen - dit proces vordert gestaag. De afdelingen Lenersdiensten UB en Lenersdiensten Geesteswetenschappen zijn, in afwijking van de aanvankelijke bedoeling, nog niet gefuseerd. Het bleek noodzakelijk eerst een aantal vragen op te lossen rond de plaats van de afdeling Informatiecentrum binnen de sector. Het ziet ernaar uit dat daarover in 2004 beslissingen genomen kunnen worden. De feitelijke samenvoeging kan daarna worden gerealiseerd.
Bij de sector Wetenschapplijke Informatie Geesteswetenschappen is per 1 september 2003 de aangekondigde clusterstructuur ingevoerd: de vakreferenten zijn in drie clusters ondergebracht en per cluster is een clustercoördinator aangewezen. Bovendien zijn maatregelen getroffen en afspraken gemaakt om het komende vertrek van een drietal medewerkers mogelijk te maken zonder compenserende vervanging.
Bij de sector Verwerving en Ontsluiting zijn maatregelen genomen om de efficiëntie en de effectiviteit van de sector te vergroten, hetgeen bij een krimpende formatie leidt tot desondanks hogere productie en kortere doorlooptijden.

Juridische Bibliotheek

In december 2003 heeft de Juridische Bibliotheek een meerjarig Beleidsplan 2004-2006 gepresenteerd. De bibliotheek streeft naar de samenvoeging van de twee bibliotheken (Algemeen Juridische Bibliotheek en Bibliotheek Internationaal Recht) tot één Juridische Bibliotheek op de Oudemanhuispoort. Naast het continueren van traditionele taken, zoals zorgvuldige collectionering, richt de Juridische Bibliotheek zich de komende jaren vooral op het uitbouwen van diensten en producten die de studenten en medewerkers rechten ondersteunen bij het verkrijgen van juridische informatie. Daarnaast wil de Juridische Bibliotheek een aansprekend voorzieningenniveau bieden.

Medische Bibliotheek

Het documentatiecentrum van het AMC en Wetenschapsregistratie is opgenomen in de Medische Bibliotheek.

Bibliotheekcommissie adviseert

De Bibliotheekcommissie adviseert het College van Bestuur over alle bibliotheekaangelegenheden en in het bijzonder over de onderlinge afstemming van de Universiteitsbibliotheek en de faculteitsbibliotheken. De commissie kwam in het verslagjaar viermaal bijeen. Aan de orde kwamen onder andere huisvesting, financiën, elektronische dienstverlening, learning resources centres, en managementovereenkomst UB.

Samenstelling van de commissie:
Voorzitter: dhr. prof. dr. H. Pleij
Leden: dhr. prof. mr. E. du Perron
dhr. prof. mr. P.F. van der Heijden
mw. drs. J. Vreede
dhr. prof. dr. N.P. Landsman
mw. prof. dr. S. Leydesdorff
dhr. D. Rampersad, namens de Centrale Studentenraad
mw. mr. M.A. Rümke, namens de Vereniging van Vrienden
dhr. drs. N. Verhagen
mw. drs. N.H. de Pater, ambtelijk secretaris

Daarmee is de collectie over ziekenhuismanagement en - beleid toegankelijk geworden voor het gehele AMC en voor de studenten. Verdere integratie wordt ter hand genomen.
De Medische Bibliotheek werkt samen met de medische bibliotheek van het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis ter ondersteuning van de co-assistenten in dit opleidingsziekenhuis. Ook met het Flevoziekenhuis zijn vergaande afspraken tot samenwerking gemaakt.

Universiteitsmuseum

De discussie over de positie van het Universiteitsmuseum naar aanleiding van het in september 2002 verschenen rapport van het Instituut Collectie Nederland *Verscheidenheid als kracht, de presentatiepotentie van de historische collecties van de Universiteit van Amsterdam* is niet afgerond. De Historisch Commissie van de UvA heeft in 2003 drie visie-bijeenkomsten belegd. Zij bevestigt de aanbevelingen uit het ICN-rapport dat het Universiteitsmuseum in het beheer van de collecties moet worden verstevigd, maar zij heeft ook een visie ontwikkeld op de toekomstige presentatiefunctie van het Universiteitsmuseum, waarbij de Oude Turfmarkt gezien wordt als centraal vertrekpunt. Als vervolg op het rapport van het Instituut Collectie Nederland heeft Audit & Concern Control van de universiteit het rapport *Beheer van de Universitaire Collecties* uitgebracht.

Mediatheek van de Hogeschool van Amsterdam

In het kader van de samenwerking tussen de Universiteit van Amsterdam en de Hogeschool van Amsterdam (HvA), heeft de universiteitsbibliotheek samen met de Mediatheek van de HvA stappen gezet om de bibliotheekfuncties nauwer op elkaar te laten aansluiten. Plannen worden gemaakt om een digitale bibliotheek voor de HvA op te zetten, gebaseerd op de infrastructuur van de Digitale Bibliotheek van de UvA. De publicaties van de lectoren van de HvA worden opgenomen in het Digital Academic Repository dat de UBA beheert.
De toegang tot de Digitale Bibliotheek van de UvA is verruimd: HvA'ers kunnen als walk-in-user gebruik maken van de Digitale Bibliotheek op de bibliotheeklocaties van de UvA. De HvA zal deze faciliteit in 2004 ook voor UvA-bezoekers realiseren.
De HvA maakt gebruik van de scholingsmatrix van de UBA en soms volgen medewerkers van de HvA-mediatheken cursussen, samen met medewerkers van de UvA-bibliotheken.
Het College van Bestuur heeft een contract ondertekend met de HvA voor de inventarisatie van voorwerpen van kunst en HvA-historie, uit te voeren door het Universiteitsmuseum.
De medewerkers van de Medische Bibliotheek bieden ondersteuning bij informatievaardigheden voor onder andere de opleiding tot verpleegkundige HBO-V.

Coalition for Networked Information

De bibliotheek is lid geworden van Coalition for Networked Information. CNI is een organisatie die de mogelijkheden van informatie via het netwerk en van informatietechnologie stimuleert en ontwikkelt ten behoeve van onderzoek en onderwijs. Wereldwijd maken ongeveer 200 universiteiten en bibliotheken, professionele en wetenschappelijke organisaties, uitgeverijen en bedrijven deel uit van deze coalitie.
CNI is in 1990 opgericht door de Association of Research Libraries (ARL) en EDUCAUSE.
CNI realiseert haar doelen via onderzoek en projecten die rond drie thema's zijn georganiseerd:
- ontwikkelen en beheren van informatie die beschikbaar is via het netwerk;
- veranderingsprocessen van organisaties, beroepen en personen;
- ontwikkelen van technologie, standaarden en infrastructuur.

jaarrekening UB in k_

	jaarrekening 2003	begroting 2003	jaarrekening 2002
toegekend budget	9.702	9.702	8.747
werk in opdracht van derden	174	208	85
overige inkomsten	3.221	2.992	3.120
totaal baten	**13.097**	**12.902**	**11.952**
personele lasten	8.878	8.753	8.593
■ personeel in dienst	7.570	7.517	7.294
■ personeel niet in dienst	1.318	1.236	1.364
■ voormalig personeel	-53	0	-117
■ overige personele lasten	43	0	52
overige lasten	4.163	4.764	3.880
totaal lasten	**13.041**	**13.517**	**12.474**
saldo baten en lasten	56	-615	-522
financiële baten en lasten	66	55	78
resultaat gewone bedrijfsvoering	**122**	**-560**	**-445**
bijzondere baten en lasten	0	0	0
exploitatieresultaat extern	**122**	**-560**	**-445**
mutatie bestemde reserve	-138	560	482
resultaat	**-16**	**0**	**37**

Verbreding en professionalisering

Foto: Resense

De bibliotheek van vandaag vraagt uitstekend opgeleide, breed inzetbare medewerkers.

De professionaliteit wordt bevorderd door kennisuitwisseling.

De opleidingscommissie van faculteitsbibliotheken en UB heeft in twee rondes de opleidingsbehoefte van de medewerkers en de opleidingseisen van de organisatie in kaart gebracht en een meerjarig opleidingsplan opgesteld. Dit plan bevat een overzicht van de opleidingen die in 2003-2004 worden aangeboden, in welke vorm, voor wie ze bedoeld zijn, wie de opleidingen geeft, wanneer ze gepland zijn. Door deze universiteitsbrede aanpak is opleiden een strategisch instrument geworden waarvoor zowel leidinggevenden als medewerkers verantwoordelijk zijn. Waar nodig kunnen sectoren of faculteiten het opleidingsplan met specifieke opleidingswensen aanvullen. De opleidingscommissie fungeert als platform voor overleg en coördinatie.
Er zijn allerlei vormen van scholing ontwikkeld. Voor de cursussen wordt zowel gebruik gemaakt van expertise die aanwezig is in de bibliotheek als van externe aanbieders. Het gaat altijd om cursussen op maat. Voorbeelden zijn: 'Wervend schrijven', 'Omgaan met boeken en papier'. Medewerkers hebben expertise op tal van gebieden vastgelegd in handboeken en handleidingen. Deze zijn via het intranet voor alle medewerkers toegankelijk.

De EDUBA-lezingencyclus over de Digitale Bibliotheek en elektronische dienstverlening is gericht op een brede groep medewerkers. In de 2003 is de cyclus voortgezet met vijf lezingen, onder andere over e-books in de praktijk en de elektronische leeromgeving en de Digitale Bibliotheek.

Onder de titel 'UB Bijzonder' verzorgen medewerkers van de Bijzondere Collecties korte presentaties voor collega's van andere sectoren om hen te informeren over het materiaal van de Bijzondere Collecties, dat ook door hun handen gaat.
Medewerkers van de Juridische Bibliotheek hebben een inleidende cursus gegeven aan medewerkers van het Informatiecentrum in de UB over juridische basisbronnen.
Binnen de Medische Bibliotheek is veel aandacht voor deskundigheidsbevordering door het overdragen van kennis aan elkaar. Voor de medewerkers van de Informatiebalie is een project gestart over klantgericht handelen en zijn gedragsrichtlijnen voor informatiemedewerkers geformuleerd en in gebruik genomen. Ook dit jaar hebben weer vier medewerkers van faculteitsbibliotheken en UB deel genomen aan de *International Summer school on the Digital Library*, georganiseerd door het Tilburg Innovation Centre for Electronic Resources van de Universiteit van Tilburg.

Voor cursussen op het gebied van innovatie beschikt de bibliotheek over een centraal opleidingsbudget. Daarnaast worden andere fondsen geworven. De faculteitsbibliotheken dragen bij voor de deelname van hun medewerkers aan extern verzorgde cursussen. Maar veel opleidingsactiviteiten spelen zich af in het gesloten beurzencircuit: medewerkers stellen hun expertise beschikbaar via cursussen, handleidingen, lezingen en intercollegiale ondersteuning.

21. Bijdragen aan vervaardigen voorlichtings- en instructiemateriaal

De werkgroep Taken en kwalificaties van de vakreferent/informatiespecialist/(adjunct)conservator heeft in samenwerking met het bureau Van 't Loo van Eck een cursus "Wervend schrijven" ontwikkeld.
Doel: bibliotheekmedewerkers trainen in effectieve schriftelijke communicatie met klanten
Inhoud: Nieuwsgericht schrijven
Interessegericht schrijven
Kleurrijk schrijven
Doelgroep: vakreferenten, informatiespecialisten, (adjunct)conservatoren en overige bibliotheekmedewerkers die voorlichtings- en instructieteksten schrijven.
Cursusduur: 3 dagdelen
Groepsgrootte: 12
Docent: Margit van Harten (Van 't Loo van Eck)
Data: 6 en 10 oktober en 10 november 2003 van 13.30-17.00 uur
Afhankelijk van de evaluatie en bij voldoende belangstelling wordt de cursus in 2004 herhaald.
Informatie: Kitty Boerman, secretariaat UB, telefoon 525 2310, e-mail secr-uba@uva.nl

Overige activiteiten en gebeurtenissen

17 februari tot 14 maart

In de Universiteitsbibliotheek was de tentoonstelling **Geschreven, getekend en geschilderd: bijzondere handschriften van de 9e tot en met de 20e eeuw in de Universiteitsbibliotheek Amsterdam** te zien. De expositie werd gehouden ter gelegenheid van de Tweede Conferentie van Europese Handschriftenconservatoren.

6 april tot 15 mei

De Universiteitsbibliotheek organiseerde de tentoonstelling **Reis in drukken: uit de verzamelingen van leden van het Nederlands Genootschap van Bibliofielen**. De tentoonstelling stond in het teken van reizen in de loop der tijd, waarmee een beeld gegeven werd van de in geschreven, gedrukte en geïllustreerde vorm gerealiseerde neerslag van zeer gevarieerde reisindrukken en -fantasieën. 32 leden van het genootschap stelden bijna 100 werken uit eigen bezit beschikaar.

15 mei

Medewerkers van OCLC Pica en van de Bibliotheek van de Technische Universiteit Delft) spraken in een EDUBA-lezing over **E-books in de praktijk**.

27 juni tot 12 september

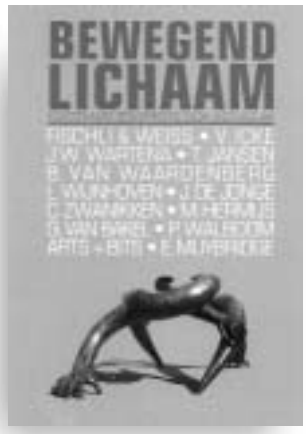
De Universiteitsbibliotheek organiseerde de tentoonstelling **Coloritto: de kunst van het kleurendrukken** ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de Dr. P.A. Tiele-Stichting. Deze stichting - genoemd naar de befaamde bibliograaf en bibliothecaris Pieter Anton Tiele (1834-1889) - werd opgericht met als doel het boek en de drukkunst in hun vele aspecten te bestuderen en de studie daarvan te bevorderen. De werkgroep Dr. N.G. van Huffel, die zich onder auspiciën van de Dr. P.A. Tiele-Stichting bezig houdt met de bestudering van de grafische technieken voor beeldvervaardiging in Nederland door alle tijden heen, bracht met de tentoonstelling een hommage aan zijn naamgever.

27 juni tot 8 augustus

Bewegend lichaam. Kunstenaars geïnspireerd door wetenschap was de laatste tentoonstelling van het Universiteitsmuseum in de Agnietenkapel vóór de restauratie. De tentoonstelling was gemaakt door studenten museologie van de Universiteit van Amsterdam onder leiding van Mirjam van Reisingen.

1 augustus

Judith Belinfante trad in dienst als **hoofdconservator Bijzondere Collecties.**

1 september

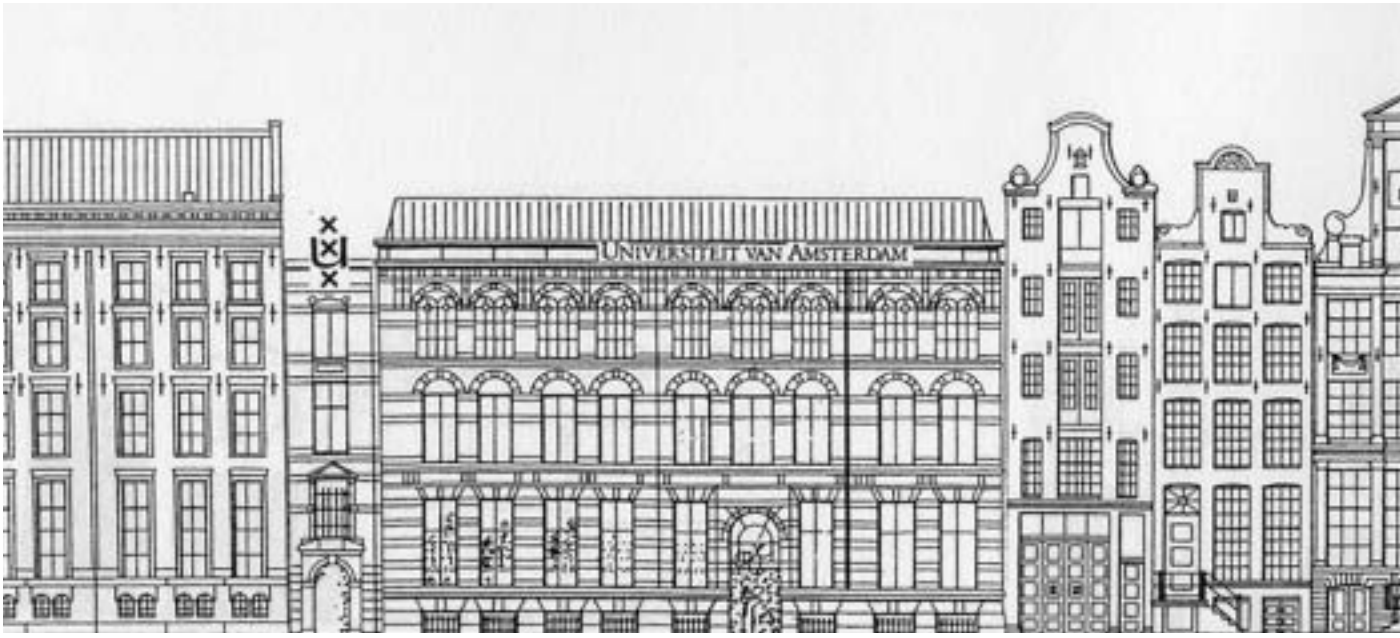
In de EDUBA-lezing **Handheld computers en de bibliotheek in het draadloze tijdperk** kwamen de mogelijke impact van 'handheld & wireless computing' op bibliotheek- en informatiediensten aan de orde.

16 september

Medewerkers van het Informatiseringscentrum spraken in de EDUBA-lezing **De Elektronische LeerOmgeving en de Digitale Bibliotheek: noodzaak tot samenwerking** over de stand van zaken van de elektronische leeromgeving binnen de UvA en de rol van de bibliotheek in het onderwijsproces.

2 oktober tot 27 februari

In de galerij Bijzondere Collecties was de kleine expositie **Experimentele Arabische Letterontwerpen: uit een rijke traditie stappen** te zien. Daarin werd het werk getoond van jonge design-studenten, onder andere van het Visual Communication Program aan de American University in Dubai.

6 oktober

Het Universiteitsmuseum organiseerde in de Doelenzaal een een eerste middag over praktisch beheer van voorwerpen van kunst en wetenschap, onder auspiciën van de Stichting Academisch Erfgoed, in samenwerking met het Amsterdams Historisch Museum, het Instituut Collectie Nederland en het Stedelijk Museum Amsterdam. Het thema was **Omgaan met voorwerpen van kunst en wetenschap in een niet-museale omgeving**.

27 oktober tot 23 januari

In het najaar wijdde de Universiteitsbibliotheek een expositie aan het onlangs verworven fonds van de jubilerende uitgeverij Van Lindonk Special Projects bv (vLSP) te Breukelen, getiteld **Peter van Lindonk maakt al 40 jaar boeken in opdracht van bedrijven**. Peter van Lindonk is geen gewone uitgever, maar een uitgever in opdracht van ondernemingen en organisaties. Zijn publicaties vallen op door concept, productiewijze en vormgeving. Door hun bijzondere karakter ontbreken ze meestal in openbare collecties.

5 november

In de Doelenzaal van de Universiteitsbibliotheek is de zevende lezing voor de Vereniging van Vrienden van de UB gehouden, getiteld **Oude Turfmarkt van buiten en van binnen**. Architect Dorte Kristensen en interieurarchitect Det van Oers toonden de leden van de Vereniging van Vrienden hoe het ontwerp van de nieuw te bouwen bibliotheek Bijzondere Collecties aan de Oude Turfmarkt eruit komt te zien.

12 november

Kurt De Belder, Renze Brandsma en Martien Brand hielden de EDUBA-lezing **Digital Academic Repository van de UvA (UvA-DARE)**. Via UvA-DARE zal de wetenschappelijke output van de universiteit zichtbaar worden. Sprekers lichtten toe wat dat voor bibliotheken, wetenschappers en onderzoekers betekent.

13 november 2003 tot 1 november 2004

In de Biologiebibliotheek Anna's Hoeve is de kleine tentoonstelling **Schoonheid onder water!** te zien, ter gelegenheid van het afscheid van de algoloog dr. Peter Coesel. Onderwerp van de expositie is 'Desmidiaceae, micro-sieraden van het plantenrijk'.

20 november

Feestelijke opening van de beelddatabank Doopsgezinde Prenten door hoofdconservator Judith Belinfante. Vrijwel iedere gebruiker is onder de indruk van de kwaliteit en de mogelijkheden van dit nieuwe medium.

2 december

Marco Streefkerk hield de EDUBA-lezing **De Elektronische Leeromgeving en de Digitale Bibliotheek: aanzet tot integratie** over de koppelingen tussen de Digitale Bibliotheek en de Elektronische Leeromgeving BlackBoard.

Vereniging van Vrienden van de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam

De Vereniging van Vrienden van de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam stelt zich ten doel de belangstelling voor de bibliotheek te bevorderen. Ook brengt zij geld bijeen voor het aankopen van kostbare en zeldzame werken, die in een bibliotheek als deze niet mogen ontbreken, maar waarvoor het gewone budget niet toereikend is.

Bestuur van de Vereniging:

voorzitter: mw. mr. M.A. Rümke
penningmeester: dhr. A.R.A. Croiset van Uchelen
1e secretaris: mw. drs. C. van Lakerveld
2e secretaris: mw. drs. C.J. Godfried
dhr. A. van den Berg
dhr. dr. J.J.E. van Everdingen
dhr. prof. dr. J.Th. Leerssen
mw. prof. dr. M.T.C. Mathijsen-Verkooijen
dhr. P. Nijhoff Asser
mw. drs. F.F.J.M. Pieters
dhr. drs. N. Verhagen
dhr. mr. P.M. Witteman

In 2003 hebben de leden van de vereniging, zoals gebruikelijk, uitnodigingen ontvangen voor alle officiële openingen of andere feestelijkheden in het kader van tentoonstellingen in de UB. De tentoonstelling Reis in drukken is op 6 mei speciaal voor de Vrienden gedurende een uur extra opengesteld.
Dit jaar zijn twee vriendenlezingen gegeven. Een grote opkomst was er vooral bij de lezing op 5 november door de architecten van de nieuwe bibliotheek voor de Bijzondere Collecties.
Twee keer per jaar verschijnt de nieuwsbrief voor de Vrienden Amsteldamsche Bibliotheeck met wetenswaardigheden over bibliotheek en vereniging.

In 2003 heeft de vereniging de volgende werken aan de UB geschonken:

■ Matery-boecksken, ofte voor-schriften, seer bequaem voor de jonckheydt, om wel te leeren leesen, schrijven ende een opweckinge tot deughden. - [Amsterdam : s.n.], [ca. 1682].

■ Fables choisies, mises en vers / par Monsieur de La Fontaine.
- A Amsterdam : chez Daniel de la Feuille, 1693.

■ Les amours de Psyché et de Cupidon / par J. de La Fontaine.
- Édition ornée de figures imprimées en couleurs, d'après les tableaux de M. Schall. - A Paris : De l'Imprimerie de P.Fr. Didot Jeune, 1791.

Gemeenschappelijke Ondernemingsraad Diensten | verslag

Foto: Ton Dujardin

De Gemeenschappelijke Ondernemeninsraad Diensten is de ondernemeningsraad van het Bureau van de Universiteit, van het Informatiseringscentrum en van de Universiteitsbibliotheek

Universiteitsbibliotheek 2003

Weliswaar was de nota Perspectief 2012: de UBA van de toekomst, de toekomst van de UBA van de bibliothecaris niet adviesplichtig, toch is er in de Gemeenschappelijke Ondernemingsraad uitgebreid over gesproken. De bibliotheek wil een instellingsbrede organisatie zijn, maar wordt daarin, ondanks de steeds nauwere samenwerking tussen de zelfstandige bibliotheken van de UvA, belemmerd door de structuur van de organisatie. Alleen de bibliotheek van de Faculteit Geesteswetenschappen is gefuseerd met de UB. De andere faculteitsbibliotheken zullen, zo verwacht de bibliothecaris in de nota, te zijner tijd volgen. De decanen van de Faculteiten hebben kritische kanttekeningen geplaatst bij de geschetste taakverdeling centraal/decentraal. De raad onderschrijft de wenselijkheid/noodzakelijkheid van de belangrijkste beleidslijnen.

Ook de sectorplannen, opgesteld ter uitvoering van de notitie Een blik op de toekomst (mei 2002), zijn voor advies bij de raad binnengekomen.
Naast meer samenwerking tussen de verschillende sectoren, wordt ook efficiëntere en meer flexibele inzetbaarheid van het personeel gevraagd. Het gaat volgens de bestuurder niet om een reorganisatie in de strikte zin van het woord, ook al worden sommige onderdelen van de UB naar het IC verhuisd. De Gemeenschappelijke Ondernemingrsaad heeft gevraagd op de hoogte gehouden te worden van het verloop van het personeel om zo te kunnen volgen of het personeelsbestand van de UB uitkomt op de geplande formatie. De raad heeft in maart positief advies uit gebracht. Aan het einde van het jaar is een tussentijds verslag over de uitvoering toegezegd.

De Bijzondere Collecties van de UB gaan verhuizen. Dit project zal in 2004 daadwerkelijk beginnen. De bibliothecaris wordt gevraagd om toe te zien op herprofilering van de sector.

De opleidingscommissie UBA heeft in april 2003 gezorgd voor het Opleidingsplan 2003-2004. Hierin staat een samenvattend overzicht van opleidingen die aangeboden zijn/worden. In 2004 zal een verantwoording volgen ten aanzien van de realisatie van de plannen.
De UB behoort ook elk jaar zijn ARBO-jaarverslag voor te leggen aan de VGWM-commissie van de GOR. Er zijn nog steeds punten die om aandacht vragen na het uitvoeren van de Risico Inventarisatie en Evaluatie in 2000, vooral bij het Allard Pierson Museum. Om het werk van de commissie te verlichten, wordt gevraagd om een duidelijkere verantwoording in 2004.
De UB is goed vertegenwoordigd in de nieuwe raad die in juli 2003 aantrad: Tineke Groot en Lies Poesiat zaten al in de vorige GOR, Marco Streefkerk en Annette de Weger zijn nieuw. De UB-leden van de nieuwe GOR vormen voorlopig geen klankbordgroep UB zoals in de vorige GOR's gebruikelijk was in verband met de toenmalige reorganisatieplannen. Er kan indien nodig zogenaamd technisch overleg worden aangevraagd met de bibliothecaris. Bovendien is hij bij alle overlegvergaderingen aanwezig als plaatsvervangend bestuurder.
De nieuwe raad werd meteen geconfronteerd met de invoering van de HAY-systematiek. Voor een groot gedeelte gaat deze nieuwe functiewaardering de Centrale Ondernemingsraad aan, maar op onderdelen van de uitvoering heeft de Gemeenschappelijke Ondernemingsraad Diensten ook vragen, juist daar waar het om bibliotheekfuncties gaat die op decentraal niveau anders zijn ingedeeld dan op centraal niveau.
Aan het einde van 2003 werd de reorganisatie van het Kernbureau van de universiteit en de Centrale Diensten en Bedrijven afgekondigd. De UB blijft voorlopig buiten de reorganisatie.

UvA Universiteit van Amsterdam